

Ministeeriumide tagasiside Eesti Rahvusringhäälingu seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusele

Märkuse tegija	Märkuse sisu	Kultuuriministeeriumi seisukoht
Siseministeerium	<p>Siseministeerium toetab avalike meediateenuste määratluse täpsustamist, mis omakorda toetab riigis ohuteavituse teenuse tagamist ja arendamist. Elanikele peab olema võimalik ühemõtteliselt teada anda, millised on kriisikommunikatsioonis kasutatavad meediateenused ja -tooted. Selguse loomisele aitab oluliselt kaasa, kui ERR-i tegutsemispraktika erinevatel meediaplatvormidel avalike meediateenuste ja -toodete pakkumisel on avaliku teenusena ühemõtteliselt sõnastatud. ERHS-i § 5 lg 1 p 10 kohaselt tagab ERR adekvaatse informatsiooni operatiivse edastamise elanikkonda või riiklust ohustavates olukordades. Sellega on ERR-le antud riikliku ohuteavituse edastamise üldine kohustus. Leiame, et avalike meediateenuste määratluse täpsustus on vajalik, kuna ERHS-i ei ole võimalik ohuteavituse edastamise ülesande täitmisel üheselt tõlgendada. Kiire info ohust või hädalukorrast võimaldab inimestel ohule kiirelt reageerida (nt varjuda, lahkuda ohupiirkonnast jne). Ohuteavituse viibimine hädalukorra või selle ohu korral mõjutatud piirkonnas asuvatele inimestele võib tuua kaasa enamate inimeste tervise kahjustamise või hukkamise. Kindlasti on vajalik, et ERR-i teenuste toimepidevuseks vajalike ressursside tagamine ja innovatsiooni toetamise finantseerimine oleks tagatud. Sealjuures uute tehnoloogiate kasutusele võtul palume arvestada ohuteavituse funktsionaalsuste ja vajadustega. See on oluline, et ohuteavituse valdkonnas oleks võimalik riigil olla elanikega samas inforuumis. Olukorras, kus riiklikud meediateenused ei ole meediatarbijate soovitud kanalites ühetaoliselt kättesaadavad, ei ole tagatud ka usaldusväärne kriisikommunikatsioon ja ohuteavituse edastamine.</p>	<p>Teadmiseks võetud. ERR on hädalukorra seaduse alusel määratud elutähtsa teenuse osutajaks. Kultuuriministri 15.07.2025 määrusega nr 3 „Elutähtsa teenuse kirjeldus ja toimepidevuse nõuded avalik-õigusliku meediateenuse ja selle osutamiseks vajaliku ringhäälinguvõrgu teenuse toimimise tagamisel“ on kehtestatud nõuded ERRi poolt osutatava avalik-õigusliku meediateenuse toimimise tagamiseks.</p>
Justiitsministeerium	<p>EL õiguse ja riigisisese küsimused – VTK põhjal näib, et osad kavandavad muudatused tulenevad vajadusest viia regulatsioon kooskõlla Euroopa Liidu (EL) õigusega ning osad muudatused riigisisese vajadusest. Juhime tähelepanu, et EL õigusega seotud eelnõusse ei kavandata teisi küsimusi. See võib hakata takistama või pikendama EL õiguse ülevõtmist. Lähtudes eelnevast tuleb kavandada need muudatused, mis on, ja need, mis ei ole seotud EL õiguse ülevõtmisega, eraldi eelnõudeks.</p>	<p>Selgitame. Euroopa meediavabaduse määrus on siduv seadusandlik akt, mida tuleb tervikuna kohaldada kogu Euroopa Liidus. Tegemist on vahetult kohaldatava määrusega, mida pole erinevalt direktiividest vaja seadusega Euroopa Liidu liikmesriigi siseriiklikku õigusse üle võtta. Kuna tegemist ei ole Euroopa Liidu õiguse ülevõtmisega, ei pea kavandama VTK-s toodud</p>

		muudatusi eraldi eelnõuks. VTK-s toodud muudatustega soovitakse tagada kooskõla viidatud määruse ja Euroopa Komisjoni suunistega.
	Järelevalve – uute avalike meediateenuste mõju hindamise ülesande panemise puhul Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA) või Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) nõukogule, toetame ülesande panemist pigem TTJA-le, kes täidab praegu juba meediaregulaatori ülesannet (ülesanded võiksid olla ühes asutuses) ja on sõltumatum kui ERR-i nõukogu.	Teadmiseks võetud.
	Nõukogu liikmete määramine – kehtiva regulatsiooni järgi on nõukogu liikmed igast Riigikogu fraktsioonist ja neli tegevusvaldkonna tunnustatud eksperti. VTK järgi kavandatakse, et valdkonna tunnustatud asjatundjad valitakse läbi avaliku konkursi. Toetame sellist lahendust. Lisaks on VTK-s kaalutud võimalust kehtestada valdkonna tunnustatud asjatundjatele Eestis registreeritud erakonna juhtorgani liikmeks oleku piirang. Selles osas ei ole Justiitsministeerium VTK-s esitatud selgituste alusel veendunud, et selline piirang oleks põhjendatud.	Selgitame. Üheks vaba ja sõltumatu avalik-õigusliku meedia toimimise eelduseks on poliitiliselt tasakaalustatud nõukogu. Euroopa Nõukogu on rõhutanud, et avalik-õigusliku meedia juhtimine peaks olema sõltumatu ja erapooletu, et vältida lubamatut mõju poliitika kujundamisele, diskrimineerivat kohtlemist ja võimsate rühmade, sealhulgas märkimisväärse poliitilise või majandusliku mõjuvõimuga rühmade eeliskohtlemist. ERR juhtorgani tasakaalu reguleerib ERHS § 14, mille alusel nimetatakse ERR-i nõukokku üks esindaja igast Riigikogu fraktsioonist ja neli Rahvusringhäälingu tegevusvaldkonna tunnustatud asjatundjat. Ka Riigikontrolli hinnangul tuleb ERR-i nõukogu valimise läbipaistvust ja tasakaalustatust suurendada. Poliitikute ja ekspertide vahelist tasakaalu nõukogus saab Kultuuriministeeriumi hinnangul suurendada seeläbi, et seatakse ekspertidele erakonna juhtorgani liikmeks oleku piirang. Praktikas on esinenud olukorrad, kus eksperdina nimetatakse nõukogusse erakonna esindaja. Erakondlikku kuuluvuse piirang ei ole põhjendatud ning võib kaasa tuua olukorra, kus valdkonna tunnustatud asjatundjate leidmine osutub keeruliseks. Erakonna juhtorganisse

		<p>kuulumise piirang on meediale poliitilise mõju avaldamise riski vaatest proportsionaalne. Erakonna juhtorgani liige ei ole sõltumatu ning juhib poliitilise erakonna tegevust, esindab erakonda, osaleb poliitilistel läbirääkimistel jne. ERHS § 24 lõike 4 punkti 6 kohaselt on selline piirang kehtestatud ka ERR-i juhatuse liikmetele. Oleme lisanud täiendavad põhjendused piirangu vajalikkusest eelnõu seletuskirja.</p>
	<p>Peatoimetajate tähtajalised töölepingud – VTK-ga soovitakse luua paindlik süsteem ja kehtestada peatoimetajale edaspidi tähtajaline tööleping. Justiitsministeeriumi hinnangul ei pruugi see tagada paindlikkust. Lisaks sellele vajab tähtajalise töölepingu regulatsiooni kehtestamine kaalukamaid põhjendusi kui hetkel VTK-s esitatud. Juhime ka tähelepanu, et tähtajalise töölepinguga kaasneb risk, et kui tööleping lõpetatakse enne tähtaega, tuleb tasuda töötasu kuni töölepingu tähtaja saabumiseni.</p>	<p>Selgitame. Kultuuriministeerium leiab, et eriseaduses sätestatud tähtajalise töölepingu sõlmimise võimalus juhtimisülesandeid täitvate töötajatega on igati põhjendatud. VTK-s nimetatud töösuhte tähtajalisuse eesmärgiks on tagada ametikohtade täitmine võimalikult pädevate ja erialaselt kõrgel tasemel töötajatega ning seetõttu peaks olema tööandjal õigus ametikoha täitmiseks otsida regulaarselt selleks vastutusrikkaks tööks sobivaimaid töötajaid. Peatoimetajate ja toimetuste juhtide töökohtadele regulaarselt korraldatav konkurss aitab kaasa uute loominguliste lahenduste sünnile ning aitab hoida programmi mitmekülgsena, mis on kiiresti muutuvus meediavaldkonnas ja meedia sisu tarbimise võimaluste avarumisel väga tähtis. Oleme lisanud täiendavad põhjendused piirangu vajalikkusest eelnõu seletuskirja.</p>
	<p>Termin „avaliku teenuse mõju hindamine“ – palume veelkord kaaluda termini „avaliku teenuse mõju hindamine“ sobivust, kuna VTK põhjal näib, et tegemist ei ole mõju hindamisega. See termin ei ühti ka ingliskeelse vastega. <i>Public value test</i> ei tähenda mõju hindamist, vaid pigem avaliku arvamuse uuringut, analüüsi. Kõnesoleva termini sisu näib olevat see, et analüüsitakse teenuse kasulikkust avalikkusele.</p>	<p>Selgitame. Tegemist on avaliku teenuse mõju hindamisega ning mõju hindamiseks viiakse läbi avalik konsultatsioon ehk avaliku väärtuse test. Hindama peab avaliku konsultatsiooni tulemuste alusel uue teenuse üldist turumõju (sh mõju ühiskonna demokraatlikele, kultuurilistele ja sotsiaalsetele vajadustele), võrreldes olukorda kavandatava uue teenusega ja ilma selleta. Hinnata</p>

		tuleb ka seda, kas riiklik rahastamine moonutab kaubandust ja konkurentsi ehk milline on selle teenuse võimalik mõju kauplemistingimustele ja konkurentile. Terminit „uue teenuse turumõju hindamine“ kasutatakse läbivalt ka ringhäälingu teatise ametlikus tõlkes (Komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta avalik-õigusliku ringhäälingu suhtes).
Sotsiaalministeerium	<p>VTK-s on välja toodud probleemina asjaolu, et avaliku teenuse määratlus ERHS-i §-des 4–5 ning 6 vajaks uuendamist tulenevalt uutel platvormidel arendatavates sisuteenustes.</p> <p>Hetkel kehtivas ERHS-is on §-s 5 lõikes 1 punktis 1 välja toodud, et teleprogrammide originaalsaadet peavad Rahvusringhäälingu võimaluste piires olema maksimaalselt kättesaadavad ka kuulmispuudega inimestele.</p> <p>Toome välja, et kui arvestades tehnoloogia arengut plaanitakse muuta tänast kirjeldust laiemaks (nt veebiteenuste lisamine) ja kehtestatakse uute avalike meediateenuste mõju hindamise alused ja kord, siis peaksid ka tehtavad laiendused kuulmispuudega inimestega arvestama. Sellele lisaks näeme, et lisaks kuulmispuudele võiksid olla välja toodud ka teised puudeliigid (nt nägemispuue, intellektipuue). Seda eriti arvestades, et ERR on juba täna loonud erinevaid lahendusi ka näiteks vaegnägijatele (nt helilised subtiitrid) ja tänane sõnastus, et „Rahvusringhäälingu võimaluste piires“ on küllaltki paindlik. Sihtgrupi kaasamise eesmärgil soovitame tagasisidet küsida ka Eesti Puuetega Inimeste Kojalt.</p>	<p>Selgitame. Puudega inimeste ligipääsu audiovisuaalmeedia teenustele reguleerib meediateenuste seaduse § 23. Viidatud paragrahvis toodud nõuded on oluliselt laiemad ning ei piirdu ainult teleprogrammide originaalsaadete maksimaalselt kättesaadavaks tegemise kohustusega kuulmispuudega inimestele. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta on Eesti õigusesse ülevõetud ning selles toodud ligipääsetavuse nõudeid audiovisuaalmeedia teenustele tuleb rakendada ka ERR-il. Leiame, et konkreetsete erivajaduste ja nendega seotud lahenduste väljatoomine ERHS-is ei ole enam põhjendatud ning seetõttu plaanime § 5 lõike 1 punktis 1 toodud nõude kehtetuks tunnistamist.</p>
Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeeriumi	<p><u>Uute avalike meediateenuste mõju hindamine</u></p> <p>Uute avalike meediateenuste mõju hindamise osas palume arvestada Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (TTJA) arvamuses toodud märkustega. Nõustume TTJA-ga, et avaliku väärtuse testi sõltumatus ja läbipaistvuse suurendamiseks võiks kaaluda lahendust, kus avaliku väärtuse testi viib läbi või selle tulemused kinnitab ekspertkomisjon, kuhu kuuluvad esindajad nii avalikust sektorist, erasektori esindusorganisatsioonidest kui ka ülikoolidest. Taolisel juhul oleks tagatud ekspertkomisjoni sõltumatus, pädevus ja huvide tasakaalustatus uute meediateenuste mõju hindamisel, mistõttu poleks niivõrd oluline, millise avaliku sektori asutuse juures antud</p>	<p>Selgitame. Oleme kaasanud ja kaasame ka edaspidi TTJA-d nii eelnõu kui ka rakendusakti väljatöötamisse. Plaanime kehtestada detailsemad mõjude hindamise tingimused (sh kellel ja millistel tingimustel on õigus taotleda testi läbiviimist) valdkonna eest vastutava ministri määrusega. Määrusega sätestame tingimused mõjude hindamise taotluse esitajale ning taotluse menetlemiseks, otsuse tegemiseks ning vaidlustamiseks. Rakendusakti kavand esitatakse eelnõuga koos kooskõlastusringile.</p>

	<p>ekspertkomisjon tegutseb (Kultuuriministeerium, Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) nõukogu, TTJA).</p> <p>Palume eelnõu koostamisel seletuskirja täiendada, kellel ja millistel juhtudel tekib õigus nõuda avaliku väärtuse testi läbiviimist. Võimalik, et tulevikus võib ka selles küsimuses vaidlusi tekkida, mistõttu on siin õigusselguse loomine ja selgete kriteeriumite seadmine oluline.</p> <p>Ühtlasi palume eelnõu koostamisel mõjuhindangus täpsustada avaliku väärtuse testi läbiviimisega kaasnevaid kulusid. Lisaks palume läbi mõelda, kuidas tagatakse avaliku väärtuse testi tellimise vajaduse ilmnedes vajalike rahaliste vahendite olemasolu. Vastasel juhul võib vajalike rahaliste vahendite riigieelarvest eraldamine oluliselt pikendada aega, millal ERR-il on võimalik uut meediateenust osutama hakata.</p>	
	<p><u>Ligipääsetavus</u></p> <p>Tunnustame ERR-i seniseid edusamme ligipääsetavuse edendamisel, näiteks eestikeelsete subtiitrite ning viipekeele kasutamist, samuti VTK eesmärki käia ajaga kaasas ning pakkuda meediateenuseid erinevatel platvormidel ja kõikidele inimestele. Ligipääsetavus on eriti oluline erivajadustega inimestele, eakatele, lastele, väikelaste vanematele ning ajutiste tervislike põhjustega seoses. Kõik inimesed vajavad oma elukaare jooksul vähemal või suuremal määral ligipääsetavuse lahendusi, mis toetavad iseseisvat hakkamasaamist ja väarikat kohtlemist. Seaduse muutmise käigus palume analüüsida, mis võimalused oleks ligipääsetavuse edendamiseks ning ligipääsetavate teenuste jätkusuutlikkuse tagamiseks.</p> <p>Palume analüüsida muudatuste koosmõju toodete ja teenuste ligipääsetavuse seadusega, mis on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta. Palume ka analüüsida, milliseid Riigikantselei kokku kutsutud ligipääsetavuse rakkerühma raportist tulenevaid ettepanekuid oleks võimalik selle seaduse muutmise käigus ellu viia.</p>	<p>Selgitame. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/882, toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta, on Eesti õigusesse ülevõetud ning selles toodud ligipääsetavuse nõudeid audiovisuaalmeedia teenustele tuleb hakata 2025. aastast rakendada ka ERR-il. Direktiivi nõuded audiovisuaalmeedia ligipääsetavuse tagamiseks on sätestatud meediateenuste seaduse §-s 23. Sellest tulenevalt leiame, et konkreetsete erivajaduste ja nendega seotud lahenduste väljatoomine ERHS-is ei ole enam põhjendatud ning plaanime § 5 lõike 1 punktis 1 toodud nõude kehtetuks tunnistamist.</p>

	<p>Praeguses ERHS-is on jäetud lahtiseks ligipääsetava sisu maht (nt §5 lg 1 p 1 „võimaluste piires“), mis ei võimalda lihtsate meetoditega hinnata tingimuse täitmist aastate lõikes. Soovitame seada mõõdetavad baastasemed sisu ligipääsetavusele ning soovitusel pakkuda võimalusel rohkem kui miinimumnõuded ette näevad. Näiteks: „Võimalikult palju, aga mitte vähem kui X% originaalsaateid, esitatakse viipekeeles“. Lisaks sarnased laused, mis lõppevad subtiitritega/heliliste subtiitritega/kirjeldustõlkega/lihtsas keeles, sest viipekeeles tõlkega saated ei suurenda ligipääsetavust pimedatele. Erivajadustega inimestele ligipääsetavat sisu on vaja pakkuda erineva erivajaduse, vanuse ja huvidega publikule.</p> <p>ERHS §5 lg 1 p 1 on mainitud ühte puudeliiki, kuid erivajadusi ja ka elukaare etappe, millega arvestada, on rohkem. Võimalikult palju peaks olema tajutav paralleelselt mitme meelega kaudu (vaegkuuljatele subtiitrid, kurtidele viipekeel, pimedatele helilised subtiitrid ja kirjeldustõlge). Lisaks võiks olla olemas lihtsat (lihtsas keeles) sisu, mis sobib intellektipuudega inimestele, lastele, infomürast väsinud inimestele ja eesti keelt õppivatele inimestele. Konkreetsete erivajaduste ja nendega seotud lahenduste väljatoomine seaduses on kasulik, sest seab konkreetsed ootused.</p> <p>Tuleb tagada, et eelarves oleks ligipääsetavuse püsikuludega alati arvestatud ja kõik edastusplatvormid oleksid ligipääsetavusnõuetega kooskõlas.</p> <p>Soovitame kaasata lahenduste väljatöötamisse puuetega inimeste, eakate ja laste eest seisvaid organisatsioone.</p>	
Rahandusministeerium	<p>VTK kohaselt on kavas muuta Eesti Rahvusringhäälingu seaduse (edaspidi ERHS) §-s 7 sätestatud Eesti Rahvusringhäälingu (edaspidi ERR) finantseerimise alust nii, et ERRi laekumised sõltuksid kas: a) 3% toetuse kavandatavale kasutusaastale üle-eelneval kalendriaastal riigieelarvesse laekunud aktsiisimaksudest ja residendist füüsiliselt isikult laekunud tulumaksust või b) 0,16% toetuse kavandatavale kasutusaastale üle-eelneva aasta SKP-st. Mõistame, et taoline rahastusmudel annaks ERR-le stabiilse</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Nõustume, et VTK-s pakutud rahastusmudel annaks ERR-le stabiilse ja sõltumatu aluse ning vastaks Euroopa meediavabaduse määruse ja ringhäälinguteatise põhimõtetele. Nõustume ka sellega, et pakutud mudel vähendaks riigieelarve paindlikkust, kuid õiguslikult tuleb võtta või viia miinimumini</p>

	<p>ja sõltumatu aluse, samas vähendaks see riigieelarve paindlikkust, mistõttu me ei toeta selliste seoste tekitamist. Rahastuse järjepidevuse ja läbipaistvuse tagab ka riigi eelarvestrateegia, mis koostatakse neljaks aastaks. See nõuaks täpsustatud sõnastust eelarvestrateegia dokumendis ja ilmselt ERHS-s viidet riigi eelarvestrateegiale. Samuti on stabiilsuse aluseks ERRi finantsplaan, mis koostatakse samuti neljaks aastaks – ERHS § 7¹ ja riigieelarve seaduse § 12.</p>	<p>võimalus survestada poliitiliselt ERR-i tema tegevuseks vajaliku eelarve kaudu. Seetõttu pakume eelnõus välja uue lahendusena nelja-aastase raamlepingu põhimõttel toimiva rahastuskorra. Riigi eelarvestrateegia, mis koostatakse neljaks aastaks nõutud prognoositavust ning sõltumatust ei taga, sest see on iga-aastaselt muudetav. Uus mudel asendab senise korra, kus Rahvusringhäälingu eelarve määratakse igal aastal poliitilise otsusega ilma õigusliku siduvuseta varasemate kokkulepete või strateegiate suhtes. Ka kehtiva seaduse alusel koostab ERR igal majandusaastal järgmise nelja aasta arengukava. ERHS § 9 lõikes 2 sätestatakse, et arengukavas esitatakse ERR-i asjakohase majandusaasta arengukavatsused, nende täitmiseks püstitatavad ülesanded ja põhjendused ning eelarvestrateegia arengukavatsuste täitmiseks. Praktikas ei mõjuta välja töötatud ja nõukogu kinnitatud arengukava sisuliselt ERR-i rahastamist. Samuti ei ole arengukava nelja aasta tegevusi võimalik ilma riigipoolse rahastuse pikemat prognoosi teadmata tulemuslikult planeerida.</p>
	<p>VTK-ga täpsustatakse ERRi nõukogu koosseisu. Juhime tähelepanu, et nõukogu on juhtimise üle järelevalvet teostav ning sisekontrolli tõhususe eest vastutav organ. Seega võiks kaaluda/läbi analüüsida ka vajaduse nimetada nõukogusse mitte ainult valdkonna eksperte (meedia), vaid ka juhtimiskompetentsiga või muu valdkonna eksperte (nt riskijuhtimine, sisekontroll vms). Nagu nähtub VTK-s välja toodud teiste riikide kogemustest, siis on sarnastes organites ka äriühingute juhtimiskogemusega ning äri- ja majanduseluga kursis olevaid isikuid (nt Läti, Soome).</p>	<p>Teadmiseks võetud. Senise praktika raames ongi nõukokku nimetatud eksperte eelkõige väljaspoolt ringhäälingu tegevusvaldkonda. Näiteks kuuluvad VTK koostamise ajal ERR-i nõukogusse ekspertidena kirjandusteadlane, ajaloolane ja teoloog ja ainult üks meediavaldkonna ekspert. ERHS § 14 kohaselt nimetab ERR-i nõukogu liikmed kultuurikomisjoni ettepanekul Riigikogu. Kavas on luua regulatsioon, millega nähakse ette valdkonna tunnustatud asjatundjate valimine avaliku konkursi korras. Valdcondi, mida ERR</p>

		oma tegevusega puudutab on palju, mistõttu on keeruline tuua ERHS-i tasandil välja mõnda neist. Avalikul konkursil peaks kandidaat eelduste kohaselt saama valitud teadmiste, oskuste ja kogemuste põhjal. Ei ole põhjust eeldada, et Riigikogu kultuurikomisjon neid põhimõtteid tulevikus valikul ei järgi.
	VTK lk 31 (Finantseerimismudel. Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelendus olulisuse kohta) on kirjas, et „Finantseerimismudeli muutmine võib kaasa tuua olemasoleva abi muutmise uueks abiks. Asjakohase analüüsi teevad KuMi ja RaMi teenistujad.“ Märgime, et asjakohase analüüsi peavad siiski tegema KuMi teenistujad, kuid vajadusel saavad KuMi toetada RaMi teenistujad.	Teadmiseks võetud.

Eesti Rahvusringhäälingu seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusele esitatud arvamused

Märkuse tegija	Märkuse sisu	Kultuuriministeeriumi seisukoht
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	<p>Täname võimaluse eest avaldada arvamust Eesti Rahvusringhäälingu seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusele (VTK). Toetame üldjoontes VTK-s toodud ettepanekute eesmäärke, kuid leiame, et eelnõu ettevalmistamise etapis vajavad väljapakutud lahendused veel täiendavat analüüsi. Põhjalikumalt tuleks analüüsida uue avaliku meediateenuse mõju hindamise praktilist teostatavust, sellega kaasnevaid kulusid ja hindajale seatavate lisaülesannete teostamiseks vajaliku ressursi ulatust. Samuti tuleks veelkord analüüsida selles protsessis osalevate ja kaasatud asutuste võimalikku tööjaotust ning täpsustades nende rolle.</p> <p>Avalike teenuste mõju hindaja VTK-s on toodud kaks võimalikku lahendust uute avalike teenuste mõju hindamiseks: hindajaks on Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) nõukogu (variant 1) või Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) (variant 2). Kultuuriministeeriumi ei ole hindajana kaalutud, sest VTK kohaselt ei saa valitsusasutusele anda pädevust otsustada, milliseid meediateenuseid võib avalik-õiguslik meedia pakkuda. Ometigi nähtub Euroopa Majanduspiirkonnas kasutusel olevaid</p>	<p>Selgitame. Oleme kaasanud ja kaasame ka edaspidi TTJA-d nii eelnõu kui ka rakendusakti väljatöötamisse. Plaanime kehtestada detailsemad mõjude hindamise tingimused (sh kellel ja millistel tingimustel on õigus taotleda testi läbiviimist) valdkonna eest vastutava ministri määrusega. Määrusega sätestame tingimused mõjude hindamise taotluse esitajale ning taotluse menetlemiseks, otsuse tegemiseks ning vaidlustamiseks. Rakendusakti kavand esitatakse eelnõuga koos kooskõlastusringile. Plaanime rakendusakti lisana kehtestada mõjude hindamise metoodika, mille väljatöötamisse kaasame ka TTJA. Nõustume, et avalike teenuste mõju hindamise tulemusena tehtud otsus allub kohtulikule kontrollile ning puudutatud isikutel on võimalik oma õiguste kaitse tagada muu hulgas</p>

	<p>avaliku väärtuse testi mudeleid vaadates, et lõpliku otsuse langetamine valitsustasandil (valitsus, ministeerium) on kõige laialtlevinum mudel. Seetõttu tasuks siiski põhjalikumalt analüüsida nende riikide praktikat, kus uute avalike teenuste mõju hindamise otsused langetatakse valitsustasandil. ERR-i nõukogu kui avalike teenuste mõju hindamise läbiviija ja otsustaja puhul leitakse VTK-s, et tagatud ei ole piisav erapooletus ja sõltumatus avalik-õiguslikust meediateenuse osutajast, kes uue avaliku teenusega turule tulla soovib. Samas omab ERR-i nõukogu kõige paremat ülevaadet ERR-i teenustest ja organisatsioonile seatud ülesannetest. ERR-i nõukogu kui avaliku väärtuse testi läbiviija puhul oleks võimalik protsessi läbipaistvust ja erapooletust suurendada luues ERR-i nõukogule kohustuse igal üksikul juhul, kui ilmneb vajadus avaliku väärtuse testi läbi viia, moodustada ad hoc ekspertkomisjon meedia- ja konkurentsivaldkonna asjatundjatest. Seejuures on võimalik õigusakti tasandil määrata kaasatavate ekspertide pädevuse, organisatsioonilise kuuluvuse jmt nõuded (sh kaasata nt konkurentsiametit, TTJA-d, ülikoolide eksperte). Samuti on võimalik protsessi läbipaistvust suurendada avaliku konsultatsiooni korraldamisega. Ühtlasi tasub välja tuua, et 2020. aasta seisuga oli läbi viidud 91 avaliku väärtuse testi, millest vaid viiel juhul leiti, et uue teenusega turule tulek ei teeni avalikke huvisid piisavalt, et õigustada konkurentsioiguslikku riivet. Seega lõppevad avaliku väärtuse testid vaid 5,5% juhtudel järeldusega, et uue avaliku teenuse turule toomine pole põhjendatud. Lisaks väärrib märkimist, et lõppastmes allub avalike teenuste mõju hindamise tulemusena tehtud otsus kohtulikule kontrollile ning puudutatud isikutel on võimalik oma õiguste kaitse tagada muu hulgas kohtumenetluse käigus.</p> <p>Seega teeme ettepaneku eelnõu ettevalmistamise etapis veelkord põhjalikult kaaluda erinevaid variante avalike teenuste mõju hindaja rolli. Avalike teenuste mõju hindamise mudel VTK-st nähtub, et detailsemate avalike teenuste mõju hindamise tingimuste ja metoodika kehtestamist kaalutakse Vabariigi Valitsuse määruse või valdkonna eest vastutava ministri määruse tasandil. Rõhutame, et oluline on koos Eesti Rahvusringhäälingu seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamisega töötada koheselt välja ka avalike teenuste mõju hindamise mudel.</p>	<p>kohtumenetluse käigus. Seetõttu olekski problemaatiline anda otsuse tegemine ERR nõukogule. Ka ERR-il peab olema võimalus oma õiguste kaitse kohtumenetluse käigus tagada.</p>
--	--	---

	<p>Vastupidisel juhul ei ole võimalik eelnõus asjakohaselt hinnata muudatustega kaasnevat mõju. Seejuures tuleks analüüsida ka seda, kellel ja millistel juhtudel tekib õigus nõuda avaliku väärtuse testi läbiviimist, samuti millistel juhtudel saab avalike teenuste mõju hindaja algatada hindamise ilma ERR-i taotluseta.</p> <p>Mudeli koostamisel tuleks määratleda ka tähtajad (sh avaliku konsultatsiooni läbiviimise), mille jooksul avaliku väärtuse test tuleb läbi viia ja otsus teenuse turule tuleku kohta langetada. See tagab ERR-le kui tulevasele teenuse osutajale ja tulevasele hindajale selguse tegevuste planeerimisel. Eelnõus vajab kindlasti täpsustamist ka see, millisel juhul on tegemist uue avaliku teenusega, millele avaliku väärtuse testi läbiviimise nõue kohaldub. Samaselt Soome Yleisradio Oy seadusele § 3 §-le 6a võiks kaaluda eelnõu ettevalmistamisel hindamise vajaduse ette nägemist vaid olulisel määral mõju avaldavatele uute teenuste puhul, määratledes seejuures olulisuse kriteeriumid. Muudatusega kaasnevate mõjude hindamine Olenemata sellest, kellele avaliku väärtuse testi läbiviimise ülesanne lõpuks omistatakse, vajab eelnõu ettevalmistamise etapis põhjalikumalt hindamist uute ülesannetega kaasnev mõju. On mõisteta, et täpset avaliku väärtuse testi läbiviimise sagedust ja kulu pole võimalik ette ennustada. Ent samas on võimalik teha olulisi järeldusi seni avaliku väärtuse testi läbiviimist rakendanud riikide praktikatest. Näiteks on võimalik arvutada keskmine testi läbiviimise tihedus liikmesriikides. Samuti on võimalik liikmesriikidelt asjakohaseid andmeid pärides selgitada välja avaliku väärtuse testi osaks oleva analüüsi erasektorilt soetamise keskmine maksumus. Näiteks on Soome Yleisradio Oy viimase avaliku väärtuse testi läbi viinud 2022. aastal, seega on testi läbiviimise võimalike kulude kohta olemas ajakohane näide. Liikmesriikidel on võimalik pärida andmeid ka avaliku väärtuse testi läbiviimisega kaasneva ajakulu kohta. Eelnev aitab veelgi paremini välja töötada mõistliku avalike teenuste mõjude hindamise mudeli. Tulevase sobivaima avaliku väärtuse testi läbiviija ja hindaja määramisel tuleks kindlasti arvesse võtta ka seda, millise variandi puhul kaasneb riigieelarvele väikseim kulu. Samuti vajab tulevases eelnõus selgelt määratlemist, kuidas uute ülesannetega kaasnevaid kulusid rahastada plaanitakse.</p>	
--	---	--

	<p>VTK ei käsitle hetkel ERR-i pakutavate teenuste ligipääsetavuse küsimusi. Eelnõu ettevalmistamise etapis teeme ettepaneku analüüsida ka ERR-i teenuste ligipääsetavuse tagamise nõuete täpsustamise vajadust. Praegu sätestab ERHS § 5 lg 1 p 1, et teleprogrammide originaalsaadet peavad ERR-i võimaluste piires olema maksimaalselt kättesaadavad kuulumispuudega inimestele. Tutvudes ERR-i arengukavadega aastateks 2024-2027 ja 2025-2028 nähtub, et ERR-i teenuste ligipääsetavuse arendamist mainitakse põgusalt vaid kahel korral, seejuures on jäetud määramata teenuste ligipääsetavuse arendamise mõõdikud. Ligipääsetavus puudutab märksa laiemat isikute rühma, kui kuulumispuudega isikud (puuetega isikud 11%, lapsed ja noorukid 20%, vanemaealised 20% elanikkonnast, millele lisanduvad ajutise tervisest tuleneva tegevuspiiranguga isikud). Ligipääsetavat sisu on vaja pakkuda erineva erivajaduse, vanuse ja huvidega publikule. Tagamaks erivajadustega isikutele võrdne võimalus olla informeeritud, saada osa ühiskondlikest aruteludest ning nautida kultuuri oleks asjakohane sätestada ERR-i teenustele konkreetsed sihteesmärgid ligipääsetavuse arendamiseks. Ka Põhjamaades on avalik-õiguslikule ringhäälingule sätestatud konkreetsed programmi ligipääsetavaks muutmise nõuded.</p>	<p>Selgitame. Puudega inimeste ligipääsu audiovisuaalmeedia teenustele reguleerib meediateenuste seaduse § 23. Viidatud paragrahvis toodud nõuded on oluliselt laiemad ning ei piirdu ainult teleprogrammide originaalsaadete maksimaalselt kättesaadavaks tegemise kohustusega kuulumispuudega inimestele. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta on Eesti õigusesse ülevõetud ning selles toodud ligipääsetavuse nõudeid audiovisuaalmeedia teenustele tuleb rakendada ka ERR-il. Sellest tulenevalt leiame, et konkreetsete erivajaduste ja nendega seotud lahenduste väljatoomine ERHS-is ei ole enam põhjendatud ning seetõttu plaanime § 5 lõike 1 punktis 1 toodud nõude kehtetuks tunnistamist.</p>
Tartu Ülikool	<p>Täname kultuuriministeeriumi Eesti Rahvusringhäälingut puudutava VTK algatamise ja protsessi vedamise eest! Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituut saadab oma seisukoha dokumendi suhtes. Oleme nõus sellega, et muutunud ühiskondlikud ja majanduslikud olud tingivad ka vajaduse korrastada avaliku meediateenuse pakkumist, seades sellele selgemad ootused avalikkuse poolt. Samuti on oluline toetada muutunud oludes ERRi kui organisatsiooni arengut ja autonoomiat, panustamist eesti kultuuri ja ühiskonda, sh innovatsiooni toetamise kaudu.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>
	<p>VTK sõnastab vajaduse avalike meediateenuste määratluse järele. Oleme sellega nõus ja laiendame VTK selgitust. Nimelt sõnastab VTK, et olemasolevas seaduses on ERRi ülesannete loetelu üldjoontes sobiv. Seaduse muutmise või uue seaduse väljatöötamise protsessis peame siiski oluliseks avada laiem arutelu ERRi ülesannete üle. Näeme vajadust laiem kaasamise järele ja sõnastada ERRi ülesanded koostöös erinevate avalikkuse huve esindavate huvirühmadega. Lisaks kitsamalt meediavaldkonna toimijatele peavad olema nende ülesannete sõnastamise</p>	<p>Selgitame. ERHS § 12 lõige 1 sätestab, et koos arengukava projektiga esitatakse Rahvusringhäälingu nõukogule mõjude analüüs, milles antakse põhjendatud hinnang arengukavas esitatud arengukavatsuste täitmisele ja ERR-i tegutsemise vastavusele käesoleva seadusega. Seega näeb kehtiv seadus ette, et ERR arengukavas esitatud arengukavatsusi ning tema tegevust</p>

	<p>juures kultuuri, majanduse ja teiste avalikkuse rühmade esindajad. Erinevalt praegusest peavad olema ülesanded määratletud selliselt, et on võimalik hinnata nende täitmist. Samuti peab olema seaduses selgelt sätestatud, kuidas annab ERR regulaarselt avalikkusele aru oma ülesannete täitmisest. See on laiem kui see, mida näeb praegu VTK ette, nimelt laiem kui järelevalve, mida saab teostada TTJA. Aruandluskohustuse (accountability) sätestamine seaduses peaks kirjeldama protsessi, kuidas ERR annab avalikkusele aru oma tegevusest ja kuidas tuleneb sellest järgmiste tegevuseesmärkide seadmine ning kuidas avalikkus uute tegevuseesmärkide seadmist saab mõjutada. Hindame praegust lahendust (aruanded ERRi nõukogule, majandusaasta aruanded) ebapiisavaks. Aruandekohustuse ülesannet ei saa delegeerida ka regulaatorile, sest tegemist on eneseregulatsiooni protsessiga, mille huvi peab olema ERRil endal. Sõltumatu regulaator saab teostada ainult järelevalvet.</p>	<p>ülesannete täitmisel hindab nõukogu mõju analüüsi alusel. Antud juhul ei ole probleem seaduses ja selle täiendamises, vaid seaduse rakendamises. ERR-i tegevus on avalik ning ka arengukava ja muud dokumendid (sh mõju analüüs) peavad olema avalikud ehk alluma nõ avalikkuse kontrollile. ERR tegevuse tulemuslikkuse hindamisel on lihtne hinnata mõõdetavate kvantitatiivsete eesmärkide täitmist (näiteks annab eetrisse nelja raadio- või kahte teleprogrammi), kuid sisuliste eesmärkide (näiteks väärtustab perekonnal põhinevat ühiskonnamudelit) mõõtmise metoodika välja töötamine on ERHS §-s 12 nõutud mõjude hindamise üks oluline osa.</p> <p>Avalikkuse huve esindavate esindusorganisatsioonide/huvirühmad esindajad kuulusid VTK-le eelnenud probleemide kaardistamise töögruppi. Jõudsime töögrupis ja peale VTK-le laekunud tagasisidet seisukohale, et ERR-i ülesannete loetelu on valdavalt sobiv ning lai ülesannete määratlus samuti, sest on ju avaliku meediateenuse osutaja roll võimalikult laia spektriga. Kuna me ei plaani ERR-ile uus avalikke ülesandeid, me selles küsimuses hetkel laiemat kaasamist põhjendatuks ei pea.</p> <p>ERHS on vaja kaasajastada ERR-i tegelikku tegutsemispraktikat silmas pidades meediateenuste ja -toodete loomisel ning pakkumisel tehnoloogianeutraalsena, mis ERHS-i kontekstis tähendab kolme meediaplatvormi – raadio, televisiooni ja interneti - võrdset olulisust. Muudatusega ei plaanita laiendada ERRi</p>
--	---	--

		<p>meediateenuseid väljaspoole neid kolme platvormi - näiteks trükitud ajalehtede ja ajakirjade kirjastamisse. Siiski kaalume ühe muudatusena ülesannete loendit täiendada haridusvaldkonna edendaja täpsemalt sõnastatud ülesandega, sest igapäevases praktikas on ERR-i ülesandeks ka haridusliku meediasisu pakkumine. Luues ja levitades haridusliku sisuga meediateenuseid ja -tooteid panustab ERR kõigis vanusegruppides eesti inimeste harimisse, sealhulgas meediapädevuse suurendamisse, kuid see tegevus ei ole ERHS-is ülesandena selgelt sõnastatud.</p>
	<p>Toetame VTKs sõnastatud tehnoloogianeutraalset lähenemist. ERRil peab olema autonoomia määratleda oma sihtrühmad ja kasutada nendeni jõudmiseks aja- ja asjakohaseid leviviise. Kanalite arvu või leviplatvormide täpne määratlemine ei ole pidevalt muutuv keskkonnas otstarbekas, sest välistab vajaliku paindlikkuse ERRil oma tööd ise korraldada.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>
	<p>Peame oluliseks saavutada olukord, et ERRile on tagatud stabiilne ja selle autonoomiat mitte ohustav rahastus. Väljatöötatav seadus peab tagama ERRile autonoomia organisatsioonsete ja toimetustlike valikute osas. Samuti välistada poliitiline mõju ERRi juhtimisele.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>
	<p>VTK-s toodud uute toodete turule toomise mõju eelne hindamine on meie hinnangul kulukas ja väheviljakas. Selliste hindamiste ebaotstarbekust on näidanud mitmed teadusuuringud. Selle asemel peab toimuma ERRile seatud ülesannete täitmise regulaarne monitoorimine ja nendest avalikkusele aruandmine. Peatoimetajate ja toimetuse juhtide paindliku süsteemi loomise mõtte sissekirjutamine seadusesse vajab täiendavat analüüsi seisukohast, kas see pigem toetab või ei toeta ERRi autonoomiat.</p>	<p>Selgitame. Sellist uute avalike meediateenuste mõju hindamist nagu on kirjeldatud VTK-s ei ole Eestis tehtud. Oleme kursis, et akadeemilised uuringud teistes riikides on toonud välja erinevaid probleeme, milliseks võib olla ka negatiivne mõju avalik-õigusliku meedia arengule. Samas ei saa nõustuda, et selline tegevus ei ole otstarbekas kui selle kaudu on võimalik vältida ERR-i tegevuses põhjendamatut ja ülemäärast sekkumist meediaturule. Lisaks tuleb regulatsiooni kehtestamisega tagada ERR-i tegevuse ja riikliku rahastuse kooskõla Euroopa Liidu riigiabi- ja konkurentsireeglitega.</p>

<p>Eesti Autorite Ühing</p>	<p>Eesti Autorite Ühing (EAÜ) leiab, et VTK-s kirjeldatud probleemide lahendused on asjakohased.</p> <p>EAÜ peab vajalikuks rõhutada, et Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) eesmärk on kaasa aidata Eesti Vabariigi põhiseadusega sätestatud Eesti riigi ülesannete täitmisele, sh eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule läbi aegade.</p> <p>Seda Eesti Rahvusringhäälingu seaduse § 4 punktis 1 sätestatud eesmärki saab ERR täita ainult piisava finantseerimise korral. Ka VTK leheküljel 7 on märgitud, et „<i>Finantseerimine peab võimaldama ERR-il seadusega pandud rolli ja ülesandeid täita ning olema seotud avaliku teenuse osutamise kohustusega. See tähendab muu hulgas, et õiguslikult tuleb võtta või viia miinimumini võimalus survestada ERR-i tema tegevuseks vajaliku eelarve kaudu.</i>“</p> <p>Euroopas, eelkõige Põhjamaades, on rahvusringhäälingutel oluline roll kultuurisektori, sh autorite, toetamisel. Näiteks aastal 2023 maksis Soome rahvusringhääling Yle 14,3 miljonit eurot autoritasudeks, mis moodustab ligi 17% Soome autorite ühingu TEOSTO poolt 2023. aastal kogutud autoritasudest. ERRi poolt makstud tasud moodustavad ligikaudu 9% EAÜ poolt kogutud autoritasudest. Seega on rahvusringhäälingu osakaal kogutud autoritasudest Eestis ligikaudu kaks korda väiksem kui põhjanaabritel. Kokku maksis Yle 24,3 miljonit muusikaõiguste eest nii autoritele kui ka kaasnevate õiguste omajatele.</p> <p>Lisaks on viimase kümnekonna aasta jooksul teinud EAÜ-d murelikuks trend, kus ERR finantsilistel kaalutlustel kasutab oma saadetes aina rohkem nõndanimetatud <i>library</i>- ja kataloogimuusika tüüpi muusikateoseid, mille autorid ei ole EAÜ ega ühegi teise maailma autoriühingu liikmed. Sellise repertuaarivaliku tegemine ei lähe kokku ERRile seadusest seatud eesmärgiga aidata kaasa Eesti Vabariigi põhiseadusega sätestatud Eesti riigi ülesannete täitmisele, sh eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule läbi aegade.</p> <p>Allolevas tabelis on esitatud ETVs ja ETV2s esmaedastuses olnud omasaadetes kasutatud muusikateoste osakaal EAÜ poolt esindatava muusika (sisaldab nii EAÜ liikmete kui ka EAÜ-ga esinduslepingu</p>	<p>Teadmiseks võetud. Kuna RAM ei toetanud VTK-s pakutud rahastamise mudelit, pakume eelnõus välja uue lahendusena nelja-aastase raamlepingu põhimõttel toimiva rahastuskorra. Uus mudel asendab senise korra, kus Rahvusringhäälingu eelarve määratakse igal aastal poliitilise otsusega ilma õigusliku siduvuseta varasemate kokkulepete või strateegiate suhtes. Kuna ERR-i rahastamise peab olema piisav, siis saab pikemaajalise prognoosi korral oma tegevust planeerida selliselt, et konkreetseteks tegevusteks konkreetsel aastal on ka rahastus piisav.</p>
------------------------------------	---	--

	<p>sõlminud välismaiste kollektiivse esindamise organisatsioonide liikmete loodud muusikateoseid) ja <i>library</i>- ning kataloogimuusika vahel.</p> <p>Hetkel oleme kahjuks olukorras, kus Eesti autorite loomingul on ERR-i eetrisse pääseda aina raskem ja kohalik televaataja võõrandub aina enam eestimaisest muusikast.</p> <p>Trend kasutada telesaadete tootjale odavamalt ja peamiselt välismaist päritolu <i>library</i>- ja kataloogimuusikat on veelgi selgemalt jälgitav eratelekanalites. Kui eratelekanalite puhul on mõistetav, et nad lähtuvad oma tegevuses ennekõike ärimaailma reeglitest, siis ERR-i puhul on nimetatud valik ja suundumus vastuolus avalik-õiguslikule ringhäälingule seatud ülesandega, milleks on toota eesti keelt ja kultuuri toetavaid saateid.</p> <p>Tekkinud olukorras peab EAÜ hädavajalikuks, et ERR saaks olulisel määral juurde omasaadete tootmiseks rahalisi vahendeid, sest omasaadetes kasutatava kodumaise heliloomingu kasutamise pidev vähenemine mõjutab pikemas perspektiivis üheselt ja selgelt negatiivselt nii Eesti autorite heaolu kui ka Eesti kultuurimaastikku laiemalt. Euroopa meediavabaduse määruse kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et avalik-õiguslikel meediateenuste osutajatel on piisavad, kestlikud ja prognoositavad rahalised vahendid, et täita avaliku teenuse osutamise ülesannet ja võimet selle raames areneda. Need vahendid peavad olema sellised, et toimetuse sõltumatus oleks tagatud.</p>	
	<p>Lisaks leiab EAÜ, et ERRil on oluline roll Eesti muusika- ja popkultuuri arendamisel, mille tarbeks on asjakohane kasutada tänapäevaseid ja erinevatele vanusegruppidele suunatud kanaleid, sh internetiplatvorme ja sotsiaalmeediat. ERRi on andnud paljudele Eesti artistidele ja nende loomingule autoritele olulise tõuke, millest on hiljem kasu saanud kogu Eesti muusikamaastik. Muusikamaastik on pidevas muutuses, mistõttu tuleks lubada ERRi tegevust uutel platvormidel, et neil oleks paindlikust muutustega kaasa minna. EAÜ peab samas vajalikuks rõhutada, et ERRi tegevus peab alati toimuma kooskõlas autoriõiguse seadusega, sh autorite õigusega <u>enne uute platvormide käivitamist</u> lubada või keelata oma loomingut kasutamist ning saada selle eest kohast ja proportsionaalset tasu.</p>	Teadmiseks võetud!

<p>Tallinna Ülikool</p>	<p>1. Teadaolevalt on Kultuuriministeerium kutsunud 2022. aasta sügisel kokku VTK koostamise töögrupi, milles osales ka Tallinna Ülikooli esindaja. Töögrupi töö tulemusena kirjutati lahti üksikasjalik nimekiri probleeme kehtiva seadusega ning viise, kuidas seadust parandada, et see vastaks nüüdisaja nõuetele. Kahetsusväärset nähtub käesoleva VTK sisust, et nimetatud töögrupi ettepanekuid ei ole siiski suures osas arvestatud. Samuti leiame, et Kultuuriministeerium on saatnud VTK kooskõlastamiseks väga piiratud hulgale sidusinstitutsioonidele, jättes kõrvale laiemat kultuuri- ja mälusektori, millele on Eesti Rahvusringhäälingu tegevusel kahtlemata otsene mõju. Kõrvale on jäetud teiste seas Eesti Rahvusraamatukogu, Rahvusarhiiv, Eesti Filmi Instituut, Eesti Kinoliit, Eesti Filmitootjate Liit, Music Estonia, Eesti Fonogrammitootjate Ühing. Tallinna Ülikool leiab, et selliselt kitsendatakse põhjendamatult ERRi rolli Eesti ühiskonnas ja kultuuris. Piiratud kooskõlastusringi tõttu ei saa pidada VTK rajanevaks heale kaasamistavale.</p>	<p>Selgitame. VTK ja seaduseelnõu ettevalmistamiseks huvirühmade ja avalikkuse kaasamine ning kooskõlastamine on toimunud Vabariigi Valitsuse reglemendis sätestatu ja reglemendi § 4 lõike 2 alusel kehtestatud kaasamise hea tava korras. Valitsusasutusel on pädevus otsustada mh kaasamise vajaduse, ulatuse ning ajastuse üle. Töögrupis tehtud ettepanekutest on VTK-s arvesse võetud suurem osa. Hilisema analüüsi käigus selgus, et oli ka selliseid ettepanekuid, mis ei eelda ERHS muutmist ning on pigem seotud seaduse rakendamisega või lahendatavad ERR-i juhtkonna tasandil. Näiteks tehti ettepanek kaasata elanikkonda aktiivselt kommunikatsiooniprotsessidesse ja sisu loomesse.</p>
	<p>2. Järgnevalt soovime avaldada arvamust ERRi eesmärkide ja ülesannete kaasajastamise ja täpsustamise osas. Tallinna Ülikool leiab, et ERRi eesmärkide ja ülesannete kaasajastamine ning täpsustamine on olulised mitmel sisulisel põhjusel:</p> <p>2.1. Kehtiva ERRi seadusega ERRile seatud eesmärgid ja ülesanded ei ole enam ajakohased ning on liiga abstraktsed. Ka äsja vastu võetud Euroopa meediavabaduse määrus sedastab eesmärkide ja ülesande täpse sõnastamise vajaduse. Kõrge üldistustasemega ülesanded ei võimalda nende täitmise sisukat monitoorimist - võimaldamata sestap nii ERRi nõukogu efektiivset tööd ning avalikkuse ülevaadet ERRi panusest ühiskonda ja kultuuri;</p> <p>2.2. Ülesannete ja eesmärkide uuesti määratlemine peab olema laiemale kaasamisele ja arutelule tuginev protsess. Kuigi avalik-õiguslike meediainstitutsioonide autonoomia on väga oluline, peab ühiskonnale avanema võimalusi avalikku huvi väljendada ja need ülesanded aeg-ajalt üle vaadata. Seetõttu peab Tallinna Ülikool oluliseks, et kavandatavat eelnõud koostatakse just seda printsiipi silmas pidades. Tõstame lisaks esile, et viisid, kuidas avalik-õiguslikud meediainstitutsioonid saavad ühiskonnale väärtust luua, on viimastel aastatel olnud kõrgendatud arutelude, nii akadeemiliste kui ka rahvusringhäälingute eneste veetud</p>	<p>Selgitame. Ekslik on esitatud väide, et Euroopa meediavabaduse määrus nõuab liikmesriikidelt avalik-õigusliku meedia eesmärkide täpset sõnastamist. Vastavalt Amsterdami lepingule (1997) on avalik-õigusliku meedia ülesannete määratlemine iga liikmesriigi ainupädevuses.</p> <p>Euroopa meediavabaduse määruse artikkel 5 sätestab, et liikmesriigid tagavad, et avalik-õiguslike meediateenuse osutajate rahastamismenetlused põhinevad eelnevalt kehtestatud läbipaistvatel ja objektiivsetel kriteeriumidel. Nimetatud rahastamismenetlustega tagatakse, et avalik-õiguslikel meediateenuse osutajatel on piisavad, kestlikud ja prognoositavad rahalised vahendid, mis vastavad nende avaliku teenuse osutamise ülesandele ja võimele selle raames areneda. Nimetatud rahalised vahendid</p>

	<p>teadusuuringute sisuks. Selles osas on eestvedajateks olnud Austria avalik-õiguslik ringhääling ORF (https://zukunft.orf.at/), Belgia rahvusringhääling VRT, Hispaania rahvusringhääling RTVE ja kindlasti ka Ühendkuningriigi BBC. Ka akadeemilistes teadusuuringutes on avaliku väärtuse loomise viisid viimastel aastatel kõrgendatud tähelepanu all, pakutud on mitmeid uusi viise väärtusloomet identifitseerida ja klassifitseerida (muu hulgas Cañedo jt 2022; Chivers ja Allan 2022; Mazzucato jt 2020). Ka Tallinna ülikoolis uuritakse Eesti Teadusagentuuri rühmagrandi toel avaliku väärtuse süsteemset loomet - vt ETAGi rühmagrant 1641). Oleks kahetsusväärne, kui Kultuuriministeeriumi jätaks kogu nimetatud uue, tõenduspõhiselt hangitud teadmise kasutamata.</p>	<p>peavad olema sellised, et avalik-õigusliku meediateenuse osutajate toimetuste sõltumatus oleks tagatud.</p> <p>Avalik-õigusliku meedia mõjude hindamine ja tegevuse monitoorimine toimub edukalt ka neis riikides, kus avalik-õigusliku meedia ülesanded on sarnaselt ERHS-iga sõnastatud laialt ja universaalselt (näiteks Austria ja Soome).</p> <p>VTK ettevalmistamise töögrupp jõudis seisukohale, et ERR-i tänane ülesannete loetelu ning lai määratlus on valdavalt sobiv, sest on ju avaliku meediateenuse osutaja roll võimalikult laia spektriga. ERHS on vaja kaasajastada ERR-i tegelikku tegutsemispraktikat pidades silmas meediateenuste ja -toodete loomisel ning pakkumisel kolmel võrdselt olulisel meediaplatformil – raadios, televisioonis ja internetis (tingliku nimetusega tehnoloogianeutraalsus). Ühe muudatusena plaanime ülesannete loendit täiendada haridusvaldkonna edendaja täpsemalt sõnastatud ülesandega, sest ERR-i ülesandeks on ka haridusliku meediasisu pakkumine. Luues ja levitades haridusliku sisuga meediateenuseid ja -tooteid panustab ERR kõigis vanusegruppides eesti inimeste harimisse, sealhulgas meediapädevuse suurendamisse, kuid see tegevus ei ole ERHS-is tema ülesandena selgelt sõnastatud. Seega plaanime ka selle muudatuse lisada suure üldistusastmega (nagu näiteks YLE seadus) ning mitte minna seaduse tasemel kõigi ülesannete ning</p>
--	---	--

		tegevuste kirjeldamisel detailseks (nagu näiteks BBC <i>The Royal Charter</i> ja <i>The Agreement</i>).
	<p>3. Tallinna Ülikool leiab, et ERRi eesmärkide ja ülesannete täpne seadmine seondub ka võimaluse ja vajadusega süsteemselt nüüdisaegse andmehalduse ning andmeanalüüsi toel monitoorida ERRi tegevust ning selle avaliku väärtuse loomet nii eraldiseisvalt kui ka muu meedia- ja kultuurisüsteemi kontekstis. Monitoorimine on vajalik nii ERRi nõukogu võimestamiseks, ERRi laiema läbipaistvuse suurendamiseks kui ka agiilsema meedia- ja kultuuripoliitika kujundamiseks. Tehnoloogiline valmisolek lahenduse loomiseks on lihtsalt arendatav ning see parendaks oluliselt ERRi läbipaistvust, ühiskonnaga sidestamist ning efektiivsust. Selle arendamine oleks loomulik samm peale täpsemate ülesannete seadmist ERRile. Seetõttu peab Tallinna Ülikool vajalikuks, et kavandatava eelnõuga nähakse ette süsteemse monitoorimise vajalikkust kui ka ERRi aruandekohustust ühiskonna ees, mis puudutab ülesannete täitmist ning avaliku väärtuse loomet. Ühtlasi juhime tähelepanu, et suurandmete põhist kultuuripoliitika analüüsi ja poliitikakujunduse vajadust rõhutab ka Eesti Kultuuri Arengukava 2021-2030 punkt 3.3.</p>	<p>Selgitame. ERHS § 12 lõige 1 sätestab, et koos arengukava projektiga esitatakse ERR-i nõukogule mõjude analüüs, milles antakse põhjendatud hinnang arengukavas esitatud arengukavatsuste täitmisele ja ERR-i tegutsemise vastavusele käesoleva seadusega. Seega näeb kehtiv seadus ette, et ERR arengukavas esitatud arengukavatsusi ning tema tegevust ülesannete täitmisel hindab nõukogu mõju analüüsi alusel. Antud juhul ei ole probleem seaduses ja selle täiendamises, vaid seaduse rakendamises. Sellist mõjude analüüsi praktikas täna ei tehta. ERR-i tegevus on avalik ning ka arengukava ja muud dokumendid (sh mõju analüüs) peavad olema avalikud ehk alluma nõ avalikkuse kontrollile.</p>
	<p>4. Tallinna Ülikool leiab, et ERRi eesmärkide ja ülesannete täiendamine peab olema laiema arutelu objekt. Toome alljärgnevalt mõned sellekohased näited/ettepanekud (rõhutades, et nimekiri ei ole lõplik).</p> <p>4.1. Esimeseks näiteks ERRi ülesannete täpsustamise ja täiendamise suunast on innovatsioon - avalik-õiguslik meedia kui innovatsiooni vedaja laiemas meedia- ja kultuurisüsteemis. Selline ülesanne on tänasel hetkel kirjas juba mitmete Euroopa avalik-õiguslike meediainstitutsioonide alusdokumentides. VTKs seda kui olulist eesmärki mõneti käsitleb, kuid jätab selle sisustamata. Seetõttu peab Tallinna Ülikool oluliseks ja loodab, et innovatsiooni eest vastutuse võtmine ERRi eesmärkide ja ülesannetena, selle täitmise monitoorimine ning selle tegevussuuna üldprintsiibid (definiitsioonid, rahastus, innovatsiooniprotsesside korraldus) sisustatakse täpsemalt VTK uues versioonis ning ka hilisemas eelnõus.</p> <p>4.2. Teise näitena ülesannete täpsustamise ja täiendamise teemavaldkonnast on ERRi roll mäluasutusena. Klassikalise ringhäälinguorganisatsioonina tegutsemise aegadel oli ERRi arhiivide peamine roll toetada uute</p>	<p>Selgitame. Nõustume, et ERR-i ülesannete ja eesmärkide täiendamine uute eesmärkide ja ülesannete lisamisega on kindlasti laiem arutelu objekt. VTK-le eelnenud probleemide kaardistamise töögrupp arutas põhjalikult ERR-i eesmärkide ja ülesannete detailsusastme ja täiendamise teemat. VTK sissejuhatavas osas oleme öelnud, et peamine seaduse muutmise eesmärk on luua ERR-i eesmärgi ja ülesannete kooskõla Euroopa meediavabaduse määruse nõuete ning riigiabi reeglitega. Seetõttu plaanime ajakohastada ERHS-i tänapäevase uue meedia ja sisu jagamise kontekstis ning määratleda ja kirjeldada uute avalike meediateenuste ja -toodete üldise turumõju hindamiseks vajalikke mehhanisme. Vt. lisaks märkuse punkti 2 selgitust.</p>

	<p>programmide tootmist, digiajastul on aga funktsioonid laienenud: ERRi arhiivid saavad ühiskonnas ja kultuuris toetada mitmesuguseid lisafunktsioone (ennekõike mitmesugused hariduslahendused), samuti on oluline, et ERR oleks kohustatud oma tegevusi ja arendusi süsteemselt kooskõlastama ja ühtlustama muude mäluasutustega (kogude andmelahenduste standardiseerimine, linksidestamine, avaandmete poliitikad jms). ERRi kui mäluasutuse ülesanded ja kohustused on kehtivas seaduses kirjeldamata, mis ei ole enam ajakohane. Seetõttu peab Tallinna Ülikool oluliseks, et kavandatavas eelnõus nähakse ette ja kirjeldatakse põhjalikult ERRi kui mäluasutuse ülesanded ja kohustused.</p> <p>4.3. Kolmas näide ülesannete täpsustamise ja täiendamise valdkonnast on ERRi tegevuse suunatus laiema audiovisuaal-, muusika- ning muu kultuurivaldkonna toetamiseks ja edendamiseks. Ka see eesmärk on täna kirjutatud paljude Euroopa avalik-õiguslike meediainstitutsioonide eesmärkide ja ülesannete sekka. Kõik käesolevas arvamuses toodud avalik-õigusliku meedia avaliku väärtuse loome klassifikatsioonid rõhutavad muule kultuurisektorile loodava väärtuse tähtsust. Seda rõhutab ka Eesti Kultuuri Arengukava 2021-2030 punkt 1.14. Selline mõju kehtestub näiteks läbi tellitud sisu, loodud tähelepanu, taganttõugatud nõudluse või ka läbi innoveeritud tehnoloogiste lahenduste. Kahetsusväärset on täna tõendust, et ERRil on selline mõju pigem vähesem (Ibrus jt 2023). Seda enam on oluline, et ERRi positiivne mõju Eesti loomesektoritele toodaks ERRi ülesannete sekka ning seda ka süsteemselt monitooritaks. Leiame, et üks viis selleni jõuda on kavandatavas eelnõus kirjutada lahti sõltumatutelt tootjatel tellitava sisu osakaalud. Ka 2022. aasta sügisel töötanud VTK töögrupp pakkus toodud eesmärki ja ülesannet välja, rõhutades muu hulgas ka vajadust tellimise osakaalud seaduses väljendada. Selle kõrval kirjutati lahti ka käibemaksu puudutav, mis seni on suurel määral takistanud ERRi saateid enam sõltumatutelt tootjatelt tellida.</p> <p>4.4. Viimane ettepanek ERRi ülesannete täpsustamise ja täiendamises valdkonnast on uute digitaalsete haridussisu loomise ja levitamise ülesanne koostöös Eesti haridussektoriga. Haridusliku sisu loomine on üks klassikalisi avalik-õigusliku meedia ülesandeid, mis ent meediavaldkonna kommertsialiseerumise ajastul on jäänud tagaplaanile. Üha enam kirjutatakse see eesmärk ent uuesti avalik-õigusliku meedia ülesannete</p>	<p>Kultuuriministeeriumi hinnangul järgib ERR ka täna väga mitmeid erinevaid olulisi standardeid ja kehtiv ERHS seda ei piira. ERR-il on kohustus kultuuri talletada ning arhiivid avalikkusele kättesaadavaks teha. Arhiivide andmebaaside loomisel ja opereerimisel järgib ERR vastavaid standardeid ja osaleb nii Eesti kui ka rahvusvahelisel tasandil (EBU) nende arendamise protsessides. Muuhulgas täidab ERR kehtiva seaduse kohaselt ka teatud ulatuses mäluasutuse funktsiooni. Samas ei saa ERR-i defineerida ainult mäluasutusena. ERRi arhiivi andmebaasid on teadlastele avatud, aga ERR ise ei kvalifitseeru teadus- ja arendusasutuseks.</p> <p>Nõustume, et muudatuste raames on põhjendatud lisada ERR-ile haridusvaldkonna edendaja täpsemalt sõnastatud ülesanne, sest kehtivas seaduses seda ei ole. ERR-i ülesandeks on ka haridusliku meediasisu pakkumine, kuid nagu öeldud plaanime ka selle muudatuse lisada suure üldistusastmega.</p>
--	---	---

	sekka - toetudes uutele võimalustele arhiivide sisu uuskasutada ja koostöös haridussektoriga uuenduslikke vorme arendada. Juhime tähelepanu, et ka Eesti Kultuuri Arengukava 2021-2030 on antud eesmärgi kehtestanud (punkt 1.14).	
	5. Tallinna Ülikool toetab tehnoloogianeutraalsust väljundkanalite ja -vormide osas. Nõustume, et tehnoloogianeutraalne lähenemine tuleb seaduses selgemini sõnastada ning tele- ja raadioprogrammide kõrval tuleb esile tuua ka muu meediasisu tootmine ja üldsusele suunamine.	Teadmiseks võetud!
	6. Tallinna Ülikool nõustub vajadusega ERRi nõukogu moodustamise põhimõtteid uuendada eesmärgiga tuua nõukokku enam sõltumatut ekspertiisi. Siiski leiame, et VTKs toodud lahendus ei pruugi lõpptulemusena vähendada nõukogu ideologiseeritust ning sõltumist poliitilistest erakondadest. Juhime tähelepanu, et analüüsitud Leedu Vabariigi lahendus kasutab võimalust, et nõukogu liikmeid nimetavad ka mitmed teised valdkondlikud ning püsikindad esindusorganisatsioonid. Soovitame kaaluda sarnast lahendust, võttes eeskju sh teiste avalik-õiguslike institutsioonide nõukogude, eriti ülikoolide nõukogude koostamisest. Pakume, et omad esindajad võiksid nimetada teiste seas valdkonnaga seotud avalik-õiguslikud ülikoolid ja Rahvusraamatukogu (viimane tingituna ERRi rollist mäluasutusena).	Selgitame. Kultuuriministeerium on kaalunud poolt- ja vastuargumente ERHS tasandil pakutud regulatsiooni loomisel. Leiame, et kuna ERR-i tegevus puudutab ühiskonnas kõiki valdkondi, ei ole sellise valiku tegemine võimalik ega ka põhjendatud. Kui öelda, et kõikide seotud valdkondade esindusorganisatsioonid võivad oma esindajad nõukogusse nimetada, oleks nõukogu liikmete arv ebamõistlikult suur. Samas kui öelda, et oma esindaja võib nimetada näiteks avalik-õiguslik ülikool või Eesti Rahvusraamatukogu, tekib küsimus, et mille alusel on valitud just need organisatsioonid. Miks ei saa oma esindajat nimetada näiteks Eesti Autorite Ühing, Eesti Tööandjate Keskliit, Lastekaitse Liit, Kirjanike Liit, Eesti Filmi Instituut, TALO, Presidendi Kantselei, soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik, Eesti Advokatuur, Eesti Esitajate Liit, Eesti Kirikute Nõukogu jne. Ühesõnaga valdkondi, mida ERR oma tegevusega puudutab on palju, mistõttu on keeruline tuua ERHS-i tasandil välja mõnda neist.
	7. Tallinna Ülikool toetab VTKs toodud eesmärki muuta ERRi toimetuste juhtide töölepingud tähtajalisteks.	Teadmiseks võetud!
	8. Tallinna Ülikool nõustub ja kinnitab vajadust ERRi poolt loodavate uute meediateenuste mõjude hindamise protsessi järgi eelkõige kujunenud õigusliku keskkonna tõttu (Euroopa Liidu meediavabaduse määrus). Selle	Teadmiseks võetud!

	kujundamises palume Kultuuriministeeriumil ent arvesse võtta rohkeid akadeemilisi uuringuid sedalaadi, nn avaliku väärtuse testide kohta. On küllalt palju tõendust, et antud testid ei ole kuigi tõhusad. Loodame, et olemasolevaid uuringuid saab kasutada toimivama testi arendamiseks Eestis.	
	9. Tallinna Ülikool toetab ettepanekut viia ERRi finantseerimine stabiilsemale ja ennustatavamale alusele. Leiame, et selleks kindla protsendi määramine SKTst võiks olla toimiv alus.	Teadmiseks võetud!
Eesti Rahvusringhääling	<p>ERR toetab VTKs väljapakutud lahendusi ja peab oluliseks ERRi tegevust reguleeriva seaduse muudatuste väljatöötamist. Kuna ERR osales ka VTK väljatöötamisele eelneva tööühma töös, langevad pakutud ettepanekud valdavalt kokku ERRi nägemusega seaduse muutmisel.</p> <p>VTK käsitleb nelja peamist valdkonda avalik-õigusliku meediateenuse ehk ülesande määratlemine, uute avalike meediateenuste mõjude hindamise regulatsiooni, finantseerimist ja kõrgeima juhtimisorgani moodustamise aluseid.</p> <p>Käesoleva aasta 7. mail jõustus Euroopa meediavabaduse määrus, mis on esmakordne Euroopa Liidu tasandil vastu võetud meediavabadust ja meedia mitmekesisust kaitsev õigusakt. Eraldi sätted määruhes reguleerivad liikmeriikide kohustusi avalik-õigusliku meediaorganisatsiooni tegevuse, selle rahastamise ja juhtimise sõltumatuse kohta. ERRi hinnangul aitaksid VTKs väljapakutud lahendused täita määruhes Eestile, kui EL liikmeriigile pandud kohustused.</p> <p><i>Avaliku teenuse määratlemine</i></p> <p>Nagu rõhutatud ka VTKs, on seadus püsinud muutmata ligemale 15 aastat ja ei arvesta enam muutunud meediamaastikku ning kaasaegseid tehnoloogilisi lahendusi, mistõttu vajab avalik-õiguslikule rahvusringhäälingule pandud ülesanne täpsustamist.</p> <p>Eesti Rahvusringhääling kuulub Euroopa Ringhäälingute Liitu (Europea Broadcasting Union-EBU), mis ühendab Euroopa avalik-õiguslikke meediateenuste osutajaid. ERR järgib oma tegevuses EBU põhimõtteid, mis</p>	Teadmiseks võetud!

	<p>on suunatud usaldusväärse, mitmekesise, sõltumatu ja läbipaistva avaliku teenuse pakkumisele demokraatlikus ühiskonnas.</p> <p>Eesti Rahvusringhääling peab oma avalikku ülesannet täitma arvestades auditooriumi ootusi ja tegema seda tehniliselt platvormidel, kuhu on liikunud auditoorium. EBU on oma juhises avaliku-õigusliku meediteenuse ülesannete määratlemiseks (Legal focus PSM remit principles for the digital media age) toonud välja põhimõtted, mida ülesanne peaks peegeldama. Need on:</p> <p>laiapõhjalisus, et katta võimalikult palju valdkondi täitmaks meediateenuse informatsioonilist, hariduslikku ja meelelahutuslikku eesmärki;</p> <ul style="list-style-type: none"> - erapooletus ja ambitsioonikus, et kehtestada kõrged standardid kindlustamaks meediateenuse osutaja informatsiooni kvaliteet ja erapooletus; - tulevikukindlus, et võimaldada hinnata avalikku väärtust, kuid samaaegselt võimaldada innovatsiooni ja kohanemist turudünaamikaga; - platvormiülesus, et kindlustada auditooriumi juurdepääsu sisule igal pool, igal ajal ja kõigil platvormidel. <p>ERR nõustub VTK väljatoodud põhjendustega, et kuigi ERR avaliku ülesande määratlus on olnud kõikehõlmav, annab tänane regulatsioon võimaluse mitmetimõistetavuseks. On äärmiselt oluline, et ERRi ülesanne on määratletud nii, et see vastaks auditooriumi nõudmistele, oleks avaliku huvi seisukohast laiapõhjaline ja ei tekitaks põhjendamatut konkurentsieelist võrreldes eraõiguslike meediateenuse osutajatega.</p> <p>VTks on välja toodud eriarvamus ERRi ja Eestis tegutsevate eraõiguslike meediaorganisatsioonide vahel online sisu tootmise osas. Online uudissisu tootmise kohta on EBU juba 2017. aastal asunud seisukohale, et avalik-õiguslike meediateenuse osutajate online sisu piiramine vaid tele-ja raadioprogrammides edastatuga või tekstide pikkuse piiramine ei ole kooskõlas väljendusvabaduse põhimõttega. Kui trükimeedia on liikunud oma online sisu pakkumisel üha rohkem ka audiovisuaalse sisu pakkumisele, siis peaks vastupidine võimalus olema avatud ka avalik-</p>	
--	--	--

	<p>õiguslikule meediateenuse osutajale tagamaks seeläbi muutunud meediamaastikul arvamuste mitmekesisust soosiva sisulise konkurentsi.</p> <p>Tuleb silmas pidada ka asjaolu, et kuigi uudiste ja informatsiooni ning haridusliku sisu pakkumine on esmatähtis avalik-õigusliku meedia puhul, on auditooriumil ootused ka kvaliteetse meelelahutusliku sisu tarbimiseks.</p> <p><i>Finantseerimine ja juhtimine</i></p> <p>Euroopa Komisjoni 2023 aastal avaldatud viimane raport õigusriigi olukorrast märgib, et Eesti sõna- ja meediavabadus on hästi tagatud ning rahva usaldus avalik-õigusliku ringhäälingu meedia vastu püsib kõrge. Samas rõhutab raport, et reguleeriv raamistik ja kaitsemeetmed mis tagavad <i>avalik-õigusliku meedia sõltumatu juhtimise (sh rahastamise) ja toimetuseliku sõltumatuse</i>, on poliitilise sekkumise vältimisel keskse tähtsusega.</p> <p>Euroopa meediavabaduse määruse artikkel 5 sätestab kohustuse liikmesriikidele tagada, et avalik-õiguslike meediateenuse osutajate rahastamismenetlused põhinevad <u>eelnevalt kehtestatud läbipaistvatel ja objektiivsetel kriteeriumidel ning et avalik-õiguslikel meediateenuse osutajatel on piisavad, kestlikud ja prognoositavad rahalised vahendid</u>, mis vastavad nende avaliku teenuse osutamise ülesandele ja võimele selle raames areneda.</p> <p>Määruse põhjenduspunkt 31 rõhutab, et on vaja tagada, et avalik-õiguslikud meediateenuse osutajad saaksid kasu läbipaistvatest ja objektiivsetest rahastamismenetlustest, mis tagavad piisavad ja stabiilsed rahalised vahendid nende avaliku teenuse osutamiseks, võimaldavad planeerimise prognoositavust ja lubavad neil avaliku teenuse osutamise raames areneda. Eelistatavalt tuleks sellise rahastuse üle otsustada ja see eraldada mitmeaastases arvestuses kooskõlas avalik-õiguslike meediateenuse osutajate avaliku teenuse osutamisega, et vältida iga-aastaste eelarveläbirääkimiste lubamatu mõju riski.</p>	
--	---	--

	<p>ERRS VTKs väljapakutud rahastamismudelid oleksid kooskõlas eelnimetatud põhimõtetega ja ühe pakutud alternatiivse rahastamismudeli rakendamine tagaks vastavuse Euroopa meediavabduse määrusega. Sellise stabiilse aluse seaduses sätestamisele on olnud vastuseis põhjendusega, et selline regulatsioon mõjutaks riigieelarve koostamise paindlikkust. On arusaadav, et riigieelarve protsessis peab olema piisav poliitiline mehhanism, kuid samas tuleb ka silmas pidada seda, et sarnaseid avalik-õigusliku staatusega asutusi, mille poliitiline sõltumatus on eksistentsiaalselt oluline, on üksikuid ja nende eelarvemaht üldise eelarvetasakaalu vaates marginaalne.</p> <p>Avalik-õiguslikul meediaorganisatsioonil ongi eriline roll demokraatlikus ühiskonnas kvaliteetse, erapooletu ja tasakaalustatud informatsiooni andmisel kodanikele, mis tingib ka tema tegevuse aluste mõnevõrra teistsuguse regulatsiooni.</p> <p>ERR ei pea õigeks tänast seaduses sätestatud rahastamise alust, mille kohaselt kujuneb ERRi eelarve iga-aastases eelarve koostamise protsessis täitevvõimu poolt. Sarnaselt ministeeriumide hallatavate riigiasutusega otsustab riigieelarvelise eraldise summa kultuuriminister koostöös rahandusministriga. Kehtiv ERRS ei anna võimalust ERRi juhtorganite esindajatel eelarve koostamisel isegi osaleda läbirääkimiste protsessis. Riigieelarveline toetus on aastapõhine ja ei võimalda pikemaajalist tegevuse kavandamist ehkki arengukava koostatakse ERRS kohaselt neljaks aastaks. Väited, nagu võimaldaks riigieelarve seaduse kohaselt koostatav ja Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatav eelarvestrateegia tegevuse planeerimist, ei ole asjakohased. Riigi eelarvestarteegia on valitsuse koostatav ja kinnitatav ning ka muudetav iga-aastaselt.</p> <p>ERR toetab eelkõige VTK väljapakutud finantseerimismudelit, mille kohaselt oleks riigieelarve toetuse aluseks valem, mis vastab teatud protsendile üle-eelneva kalendriaasta laekunud aktsiisimaksudest ja füüsilise isiku tulumaksust.</p> <p>ERR toetab ka VTKs väljapakutud kõrgeima juht- ja järelevalveorgani-ERRi nõukogu moodustamise aluste täpsustamist. Väljapakutud mudel</p>	
--	---	--

	<p>aitab tagada ERRi sõltumatust ja vältida olukorda, kus poliitiliste erakondade esindatus nõukogus ületab ekspertide arvu. Samuti nagu stabiilse ja sõltumatu rahastamise aluse loomine aitab vähendada poliitilise sekkumise ja mõjutamise ohtu sõltumatu meediaorganisastiooni tegevuses, aitab seda ka juhtimisorganite liikmete valik ja ekspertide arvu suurendamine. Leiame ka, et ekspertidest nõukogu liikmete valikuprotsessi muutmine läbipaitsvaks on oluline ja aitab kaasa usaldusväärsuse kasvule ja väldib sõltumatuse muutumist näiliseks.</p> <p><i>Uute avalike teenuste hindamine</i></p> <p>ERR toetab VTKs tehtud ettepanekut, määrata siseriiklikult institutsioon, kes saaks seaduses sätestatud alustel ja korras anda hinnangu ERRi, kui avalik-õigusliku meediateenuse osutaja uute teenuste kasutuselevõtule. Seaduses määratletud avaliku ülesande täitmise raames tuleb ERRil kaasas käia nii tehnoloogia arengu kui ka auditooriumi uuenevate harjumuste ja infovajaduse ja tarbimise muutustega. Nagu märgitud VTKs, rõhutab juba 2009. aastal vastuvõetud Euroopa Komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta avalik-õigusliku ringhäälingu suhtes 2009/C 257/01 (nn Ringhäälinguteatis) vajadust luua liikmesriikide poolt sõltumatud asutused, kes saavad teostada järelevalvet avaliku teenuse osutamise kohustuse täitmise üle ja hinnata kasutusele võetavate uute teenuste vajalikkust. ERR eelistab VTKs väljapakutud lahendust, millega pannakse vastav kohustus Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA). TTJA täidab Eestis juba sõltumatu meediaregulaatori ülesandeid, mille kohustused ja kriteeriumid tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2018/1808, millega muudetakse direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (AVMSD). Muuhulgas on nende kriteeriumide hulgas mittediskrimineerimise ja siseturu nõuetekohase toimimise ning ausa konkurentsi edendamise seotud järelevalve, mis on avaliku teenuse hindamise seisukohast oluline. Uute teenuste eelhindamine annaks kindluse ERRile, et teenused vastavad nii avalikkuse ootustele kui ka konkurentsireeglitele.</p>	
--	---	--

	<p>ERRi hinnangul ei vastaks uute teenuste kasutuselevõtu hindajana ERRi nõukogu Ringhäälinguteatise sätestatud põhimõttele, et hindaja ja järelevalve teostaja peab olema sõltumatu selle asutuse juhtimisest. Nõukogu on aga ERRi kõrgeim juhtimis-ja järelevalveorgan, mistõttu on tema sõltumatus välistatud.</p> <p><i>Tähtajalised töölepingud</i></p> <p>ERR toetab VTKs väljapakutud tähtajaliste töölepingute sõlmimise võimaluse sätestamist ERRis peatoimetajatele ja toimetuse juhtidele.</p> <p>Juba 2019. aastal pöördus ERR sellesisulise ettepanekuga Kultuuriministeeriumi poole. VTKs on ERRi ettepaneku ja põhjendustega arvestatud.</p> <p>Nii nagu loomingulise juhi poolt etendusasutuse repertuaari koostamine, on ka meediateenuse osutaja programmis edastatavate saadete sisu ja nende valik loominguline töö. Rõhutame, et ERR hindab oma unikaalse oskusega töötajaid ja pikaajalist hindamatut kogemust, samas peab ERRi struktuur toetama organisatsiooni muutumisevõimet. Peatoimetajate ja toimetuste juhatajate perioodiline vahetumine aitaks kaasata uusi loomingulisi lahendusi ja avardaks võimalusi tagada programmi mitmekülgsus, mis on oluline avaliku huvi teenimise seisukohast ning see aitaks edendada ka karjäärimudelit asutuse sees.</p>	
Eesti Meediaettevõtete Liit	<p>VTK VÄLJATÖÖTAMISE MENETLUSE PUUDUSED</p> <p>Esmalt avaldame rahulolematust sellega, kuidas on toimunud Meedialiidu ja teiste kolmandate isikute kaasamine EHRS VTK protsessis. Meedialiidu esindajad kulutasid palju aega töögruppis osalemiseks, kuid VTK-s ei arvestata mitte ühegi meie ettepaneku ega murega. 2022. aasta sügisel kokku kutsutud töögrupp, mis töötas kuni 2023. aasta alguskuudeni, tõi esile üksikasjaliku nimekirja kehtiva seaduse probleemidest ning tegi ettepanekuid, kuidas seadust parandada. Kahetsusväärset ei leia selle kohta infot VTK-s. Kui töögrupp 2023. aasta sügisel uuesti kokku kutsuti, lubati selle liikmeid tutvustada ka grupi senise töö põhjal kokku pandud VTK projekti. Seda jagati alles nüüd, VTK ametliku kooskõlastamise käigus, ja</p>	<p>Selgitame. VTK ja seaduseelnõu ettevalmistamiseks huvirühmade ja avalikkuse kaasamine ning kooskõlastamine on toimunud Vabariigi Valitsuse reglemendis sätestatu ja reglemendi § 4 lõike 2 alusel kehtestatud kaasamise hea tava korras. Kaasamine on toimunud enne VTK väljatöötamist, valminud VTK-le tagasisidet küsides ning toimub ka enne eelnõu valmimist ja sellele tagasisidet küsides. Eelnõu koostamist alustati alles pärast seda, kui olime analüüsinud ettepanekuid, mille osapooled</p>

	<p>sellest nähtub, et ministeerium on töögrupis arutletust kasutusele võtnud vaid väikese osa. Seda ei saa pidada huvigruppide kaasamise tulemuseks, pigem on tegu ministeeriumi ettepanekuga. Ministeerium ei andnud töögrupile isegi selgitusi, miks osa nende tööst ja ettepanekutest kõrvale jäeti.</p> <p>Märgime sedagi, et Kultuuriministeerium on kaasanud seaduse väljatöötamisse väga piiratud hulga sidusgruppe nende seast, kelle tegevusele on Eesti Rahvusringhäälingul otsene mõju ning kellega pidanuks ERRi rolli Eesti ühiskonnas, kultuuris ja loomemajanduses põhjalikumalt arutama. Seejuures ei ole ühiskonnas ka laiemalt toimunud diskussiooni ERR-ile esitatava ühiskondliku/ avaliku tellimuse ega tema ülesannete, rahastamise ja järelevalve teemal. Saab tõdeda, et kuigi ERR on ennekõike avalikku huvi teenindav institutsioon, ei ole Kultuuriministeerium teinud piisavalt jõupingutusi laiema avalikkuse kaasamiseks seadusloome protsessi. Kokkuvõttes on kaasamisprotsess olnud puudulik ning VTK ei rajane meie hinnangul heal kaasamistaval, ei seotud sidusgruppide vaadetel ega laiemal avaliku huvi väljendusel.</p>	<p>VTK-le esitasid. Huvirühmade ringi on võimalik laiendada kaasamise käigus vajaduse järgi. Enne VTK dokumendi valmimist tutvustati valmiva dokumendi sisu (VTK projekt) ja seal plaanitavaid ettepanekuid töögrupile, kus põhjendati, milliste ettepanekutega edasi minnakse ning millistega mitte. Valitsusasutusel on pädevus otsustada kaasamise vajaduse, ulatuse ning ajastuse üle.</p>
	<p>ERR EESMÄRGID JA ÜLESANDED TULEB UUESTI MÄÄRATLEDA</p> <p>VTK kõige suurem puudus see, et selles on jäetud ERR-i eesmärgid ja ülesanded läbi analüüsimata, kuigi seda nõuavad mitmed rahvusvahelised normid, teiste seas ka hiljaaegu vastu võetud Euroopa meediavabaduse määrus. Meedialiit ei saa nõustuda VTK-s esitatud seisukohaga, et väljatöötamiskavatsuses pakutud lahendusega ei plaanita lisada ERR-ile uusi ülesandeid, vaid soovitakse üksnes olemasolevaid ajakohastada. Tegelikult tuleb VTK menetluses just kõigepealt analüüsida, millised üldse on ERR-i eesmärgid ja ülesanded, mida ühiskond täna temalt ootab. Seejuures ei saa jätta tähelepanuta, et kehtiva seadusega ERR-ile seatud eesmärgid (kehtiva ERHS § 4) ja ülesanded (kehtiva EHRS § 5) on pärit 2007. aastast ja liiga üldised, et nende täitmist ja rahastamist saaks monitoorida ja hinnata. See takistab ka ERR-i nõukogu tulemuslikku tööd ega võimalda ka avalikkusel saada ülevaadet ERRi panusest ühiskonda.</p> <p>ERR eesmärgid ja ülesanded peavad olema selged ning avalikkusega läbi arutatud</p>	<p>Selgitame. Nõustume, et ERR-i ülesannete ja eesmärkide täiendamine uute eesmärkide ja ülesannetega peaks olema laiem arutelu objekt. Töögrupis toimunud arutelu tulemusena toodi VTK-s välja need muudatused, mis on seotud ERHS-i ajakohastamisega, Euroopa meediavabaduse määruse nõuete ning riigiabi reeglite täitmisega. VTK-le eelnenud probleemide kaardistamise töögrupp arutas põhjalikult ERR-i eesmärkide ja ülesannete detailsusastme ja täiendamise teemat. Jõudsimme töögrupis ja peale VTK-le laekunud tagasisidet analüüsides seisukohale, et ERR-i ülesannete loetelu on valdavalt sobiv ning lai ülesannete määratlus samuti, sest on ju avaliku meediateenuse osutaja roll võimalikult laia spektriga. Erinevate valdkondade esindusorganisatsioonid on avaldanud soovi, et ERR võiks just nende tegevust</p>

	<p>ERR eesmärk on sätestatud EHRS § 4: <i>Rahvusringhäälingu eesmärk on kaasa aidata Eesti Vabariigi põhiseadusega sätestatud Eesti riigi ülesannete täitmisele. Selleks loob Rahvusringhääling programme, toodab ja vahendab saateid ning korraldab teisi tegevusi, mis ükshaaval või kogumis:/.../ (allakirjutanu rõhutus).</i> Sellele järgneb loetelu üldsõnalistest põhimõtetest, millega on kokkuvõttes võimalik seostada mistahes ajakirjanduslik tegevus.</p> <p>ERHS § 5 lg 1 näeb ette, et seaduses sätestatud eesmärkide saavutamiseks täidab Rahvusringhääling avalikke ülesandeid, mille hulgas on vähemalt kahe teleprogrammi ja nelja ööpäevaringse raadioprogrammi tootmine (p 1) ja nende saadete ja arhiivi mõistlikus mahus kättesaadavaks tegemine (p 2). Juba loetelu kolmandas punktis on antud rahvusringhäälingu nõukogule õigus lubada osutada mistahes muid meediateenuseid ja levitada nendega seotud tooteid.</p> <p>Sisuliselt muudab nõukogu õigus lubada ERR-il toota ja levitada mistahes meediateenuseid avalike ülesannete loetlemise seaduses mõttetuks, sest nõukogu loal võib neid ülesandeid kontrollimatult laiendada. Seejuures käsitleb seadus neid nõukogu poolt otsustatud teenuseid avalike teenustena, kuigi olemuslikult ei pruugi neis midagi avalikule teenusele omast olla. Nii osutabki ERR täna mitmeid teenuseid, millel ei ole seost ERR-i eesmärkidega ning milliseid osutavad ka teised meediaorganisatsioonid.</p> <p>Avaliku teenuse osutamise „tellimus“ peab tulema ERR-ile ühiskonnalt, konkreetsemalt selle esindajatelt Riigikogult, ja olema määratud õigusaktiga. Ka EHRS 5 lg 2 sätestab, et ERR täidab seadusest või teistest õigusaktidest tulenevaid ülesandeid. Seadusandja heakskiiduta tegevused ei saa olla avalikud ülesanded / teenused.</p> <p>ERR-ile avalikke ülesandeid seades tuleb muuhulgas silmas pidada, et ühiskonnale vajalike eesmärkide ja ülesannete täitmiseks tuleb anda ka vajalik raha. ERR-ile pandavad kohustused peavad vastama riigi rahalistele võimalustele. Riigi majandusliku olukorra ja rahaliste võimalustega arvestamise nõue ei tulene küll otseselt Euroopa Liidu nõuetest, kuid riik ise peab sellega kahtlemata arvestama. Lähiaastatel tuleb Eestil hakkama saada pingelise riigieelarve ja kasvavate kulutustega riigikaitsele, aga ka mitmetele teistele prioriteetsetele valdkondadele (haridus, sisekaitse, rohemajandus).</p>	<p>detailsemalt oma ülesannetes kajastada. Liiga detailne ülesannete regulatsioon võib hakata piirama seatud eesmärkide saavutamist ja ERR toimetusslikku sõltumatust, mistõttu Kultuuriministeerium seda hetkel käesolevate muudatuste raames ei plaani.</p> <p>Töögrupis fikseeriti EML eriarvamus selles osas, et ERR peaks tegelema ainult sellise meediasisu pakkumisega, mida erameedia ei paku. Kultuuriministeerium on jätkuvalt seisukohal, et kui erakapitalil tegutsevatel meediateenuste osutajatel on huvi mingite ERR-i poolt pakutavate teenuste osutamise vastu ei tähenda see, et need ei ole avalikud teenused ning ei teeniks Eesti ühiskonna demokraalikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi. ERR ei pea tegutsema ainult turutõrke tingimustes ehk ainult seal, kus turu üldised mehhanismid ei toimi.</p> <p>Meediauuringud (2010-2024) näitavad, et valdavalt on Eesti elanikkond rahul sellega, kuidas ERR on täitnud seadusega talle määratud eesmärke ja ülesandeid.</p> <p>ERHS § 12 lõige 1 sätestab, et koos arengukava projektiga esitatakse ERR-i nõukogule mõjude analüüs, milles antakse põhjendatud hinnang arengukavas esitatud arengukavatsuste täitmisele ja ERR-i tegutsemise vastavusele käesoleva seadusega. Seega näeb kehtiv seadus ette, et ERR arengukavas esitatud arengukavatsusi ning tema tegevust ülesannete täitmisel hindab nõukogu mõju analüüsi alusel. Antud juhul ei ole probleem seaduses ja selle täiendamises, vaid seaduse</p>
--	---	--

	<p>Turumajandusel põhinevas demokraatlikus riigis saab määrata rahvusringhäälingule õiguse tegutseda valdkondades, kus esineb selge turutõrge, ning astuda sisuga esile seal, kus erameedia ei saa või ei jaks tegutseda, või kus on avalikõiguslikul meediaorganisatsioonil muu põhjus teenust osutada (nt teatud tingimustel vähemuste infovajaduste katmine EHRS § 5 lg 1 p 8, info operatiivne edastamine riiklust ohustatavates olukordades EHRS § 5 lg 1 p 10). Kõik tänased tegevused, mis võivad olla küll ERR-ile kui meediaorganisatsioonile kasulikud, kuid mida saavad teha ka erameediaorganisatsioonid, tuleb väga kriitiliselt üle vaadata. Kuigi ministriumiga kohtumisel 27.05.2024 paluti Meedialiidul teha ERR-i eesmärkide ja ülesannete kohta oma ettepanekud, peaks Meedialiidu hinnangul nende määratlemine ja kirjeldamine olema laiema arutelu objekt.</p> <p>Omapoolselt tahame siinkohal ERR eesmärkidena esile tuua vajadust suurendada ERR-i rolli audiovisuaalse haridussisu loomisel ja pakkumisel (haridussisu loomine on üks klassikalisi avalikõigusliku ringhäälingu ülesandeid – ka koroonakriis näitas selle vajalikkust – paraku on see jäänud ERR-i kommertsialiseerudes tahaplaanile), vajadust tõhustada ERR-i tegevust mäluasutusena (talletades Eesti riikluse, ühiskonna ja kultuuri seisukohast olulisi projekte ning tehes riigi rahastusel loodud ERR-i programmid ja arhiivi vabalt ja tasuta kättesaadavaks avalikkusele, sh ka teistele meediaorganisatsioonidele) ning vajadust toetada ja edendada audiovisuaalset loomevaldkonda (näiteks määrares selleks rahvusringhäälingule kohustuseks tellida sisu sõltumatutelt tootjatelt koos sellekohase osakaalu määratlemisega. Teame, et sellise ettepaneku tegi VTK töögrupp ministriumile ka kaks aastat tagasi.)</p> <p>Meedialiit on seisukohal, et vähemalt EHRS § 8 lg 1 p-des 7, 9, 11 sätestatud ülesanded ei peaks olema seaduses rahvusringhäälingu ülesannetena sätestatud. Punktis 7 toodud ülesanne <i>vahendada maailmakultuuri saavutusi</i> on see turutõrke puudumise tõttu ebavajalik. Punktis 9 nimetatud ülesanne <i>hoiab ja arendab Rahvusringhäälingu professionaalset loomingulist ning tehnilist taset</i> on omane peaaegu igale organisatsioonile ning punktis 11 toodud ülesanne <i>kajastab oma uudistesaadetes ja teistes saadetes Eestis toimuvaid sündmusi võimalikult suurel määral</i> on samuti iga Eesti meediaorganisatsiooni põhimõte, mida</p>	<p>rakendamises. Sellist mõjude analüüsi praktikas täna järjepidevalt ei tehta. ERR-i tegevus on avalik ning ka arengukava ja muud dokumendid (sh mõju analüüs) peavad olema avalikud ehk alluma nõ avalikkuse kontrollile. Seesama avalik dokument peab andma avalikkusele ülevaate ERR-i panusest ühiskonda.</p> <p>Selleks, et välistada võimalus, et nõukogu poolt otsustatud teenus, mis oma sisult ei toeta ERR-i eesmärgi ning ei ole avalik teenus, saaks meediaturule jõuda, ongi plaan kehtestada ERHS-i tasandil uute avalike meediateenuste turu mõju hindamise süsteem. Oleme seda kirjeldanud ka VTK-s.</p> <p>Nõustume, et ERHS-i kaasajastamise vaatest on oluline ERR-i ülesannete loendit täiendada haridusvaldkonna edendaja täpsemalt sõnastatud ülesandega, sest ka see on tegevus, mida ERR täna juba teeb, kuid kirjas see üheselt ei ole. Ka siin kaalume võimalikult laia üldistusastmega sõnastust.</p> <p>Sõltumatutelt tootjatelt ostetava toodangu miinimummahte ERHS reguleerida ei ole vajalik, sest seda reguleerib meediateenuste seaduse § 8, kus mh sätestatakse lõikes 4, et televisiooniteenuse osutaja varub teleprogrammi aastamahust, millest on maha arvatud uudiste-, spordi- ja mängu sisaldavate saadete ning reklaami, otsepakkumise ja teleteksti maht, vähemalt kümme protsenti selliste Euroopa</p>
--	---	---

	<p>seaduses ei pea sätestama ning mis pole kindlasti selliselt avalikud ülesanded.</p> <p>Rõhutame, et ERR-i eesmärgi ja ülesannete määramine ja konkretiseerimine ei saa siiski olla üksnes ministeeriumi, ERR-i (ja selle nõukogu) või kitsa grupi ekspertide ülesanne, vaid see peab hõlmama palju laiemat ühiskondlikku arutelu.</p>	<p>päritoluga audiovisuaalsete teoste edastamiseks, mille on loonud sellest televisiooniteenuse osutajast sõltumatud tootjad.</p> <p>Nõustume ka selles osas, mis puudutab vajadust tõhustada ERR-i tegevust mäluasutusena, millist rolli ta täna ka juba täidab. ERR-il on kohustus kultuuri talletada ning arhiivid avalikkusele kättesaadavaks teha (ERHS § 5 lõige 1 punkt 5).</p>
	<p>ERR-i ülesandeid saab lisada vaid pärast seaduses sätestatud korras mõjuanalüüsi tegemist</p> <p>ERHS-i väljatöötamiskavatsusest nähtub, et uue ERHS-iga on Kultuuriministeeriumil eesmärk kirjeldada <i>ERHS-is avaliku teenusena ühemõtteliselt ERR-i tegelikku tegutsemispraktikat eri meediaplatvormidel avalike meediateenuste ja -toodete loomisel ja pakkumisel</i> (allakirjutanu rõhutusega).</p> <p>Eelnevast järeldub, et käesoleval ajal ei tegutse ERR ERHS-i § 5 lg 1 p-dega 2 ja 3 ettenähtud piirides – „ERR-i tegelik tegutsemispraktika“ ei vasta hetkel kehtivale ERHS-ile. Vastupidisel juhul puuduks vajadus seda seadusega „legaliseerida“.</p> <p>Uue ERHS-i eesmärgiks ei saa olla automaatselt „ERR-i tegeliku tegutsemispraktika“ seadustamine ERR-i uue ülesandena. See, milliseid teenuseid ja millises mahus rahvusringhääling avalikkusele pakub, peab olema avalikult läbi arutatud ja vastama Eesti ühiskonna vajadustele, aga ka riigi rahalistele võimalustele. Nii nähtub ka ERHS-i väljatöötamiskavatsusest õigesti, et ERR-ile usaldatud ülesannete laiendamisele ja ERR-ile uute meediateenuste osutamise ülesande andmisele peab igakordselt eelnema mõju hindamine.</p> <p>Ka Euroopa Liidu Komisjoni 27.10.2009 teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta avalik-õigusliku ringhäälingu suhtes (edaspidi ringhäälinguteatis) rõhutab, et kaubanduse ja konkurentsi moonutamise vältimiseks tuleb hinnata <i>uue teenuse üldist turumõju, sealhulgas näiteks samalaadsete või asendatavate pakkumiste olemasolu, konkurentsi toimetamise alal, turu ülesehitus, avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni turupositsioon, konkurentsi tase ja võimalik</i></p>	<p>Selgitame. ERR-i tegelikku tegutsemispraktikat meediateenuste ja -toodete loomisel ning pakkumisel raadios, televisioonis ja internetis (muudatuste kontekstis kitsalt nimetatud kui tehnoloogianeutraalsus) ei ole avaliku teenusena ERHS-is <u>ühemõtteliselt</u> kirjeldatud ning eesmärk on see seaduses <u>selgemini</u> sõnastada. See ei tähenda, et ERR-i tegevus ei vasta hetkel kehtivale ERHS-ile. Kehtiva ERHS § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt toodab ERR vähemalt kahte teleprogrammi ja vähemalt nelja ööpäevaringset raadioprogrammi. Sama paragrahvi lõike 1 punktis 2 on sätestatud, et ERR teeb <u>elektroonilise side võrkude kaudu</u> mõistlikus mahus kättesaadavaks oma programmid ja saadete arhiivi ning Rahvusringhäälingu nõukogu loal toodab muid meediateenuseid ja levitab nendega seotud tooteid. Selline lai ja kvalitatiivne määratlus on Euroopa Liidu õiguse ja kohtupraktikaga kooskõlas, kuid on andnud võimaluse erinevateks tõlgendusteks ning seetõttu peame muudatust vajalikuks. Nõustume, et uute teenuste turule tulekule peab tulevikus eelnema mõjude hindamine ning seda käsitleb ka VTK (uute avalike</p>

	<p><i>mõju eraalgatusele</i>. Vastupidisel juhul, st kui avalik-õigusliku ringhäälingu ülesannete laiendamisele ringhäälinguteatise p-s 88 viidatud mõjuanalüüsi ei eelne, on tegemist Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 106 lg 2 rikkumisega.</p> <p>Kõiki seniseid teenuseid ja ülesandeid, mis ei lähtu senises seaduses seatud põhiülesannetest (toota vähemalt kahte teleprogrammi ja nelja ööpäevaringset raadioprogrammi ning teha need kättesaadavaks) ja eriti neid, mis on kehtestatud nõukogu loal, tuleb kaaluda <i>public value</i> testiga, mitte lihtsalt vaikumisi seadustada.</p> <p>VTK käsitleb küll uue meediateenuse mõju hindamist, kuid VTK-st ei nähtu seda, kuidas peaks uue avaliku meediateenuse mõju hindamine tegelikkuses hakkama toimuma (nt mis juhtudel mõjuhinnang tehakse, mida mõjuhinnang peaks sisaldama; kuidas kontrollida seda, et konkurentsiolukord ei kahjustuks ning et esineks turutõrge vms; jne). Regulaativseid võimalusi mõjuanalüüsi sisu osas kajastatud ei ole.</p> <p>Seejuures meetod, kuidas <i>public value</i>'t testitakse, peab olema VTK-s või seaduses selgelt kirjas. Seaduses peaks olema määratletud ka see, milliseid aspekte arvesse võetakse, samuti määratletud võimalused ja kord, kuidas sellise testi tulemust saab vaidlustada.</p> <p>Kui ERR-i nõukogule jääb ka edaspidi õigus seada organisatsioonile uusi ülesandeid, mida pole nimetatud seaduses, ning lubada tal otsustada lubada uusi teenuseid, siis tuleb ka neile otsustele näha seadusega ette kohustus viia läbi seaduses sätestatud korras mõjuanalüüs (täpsustades ka selle, kuidas seda mõju analüüsitakse).</p> <p>Uute avalike meediateenuste mõjuanalüüs peab muuhulgas arvestama samalaadsete või asendatavate pakkumiste olemasolu, turu ülesehitust, avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni turupositsiooni, konkurentsi taset ning mõju konkrentsile. Meedialiidu hinnangul eeldab see muuhulgas seda, et mõjuanalüüsi koostamisel peavad saama võimaluse arvamuse avaldamiseks ka erarahastusel tegutsevate meediaorganisatsioonide esindajad – vastupidisel juhul ei ole võimalik tagada näiteks seda, et turuolukord konkreetse uue avaliku teenuse osas määratakse ja seejärel hinnatakse tõepoolest korrektselt. Samuti peab olema</p>	<p>meediateenuste mõju hindamise regulatsiooni loomise ettepanek).</p> <p>Kultuuriministeeriumile teadaolevalt ei paku ERR teenuseid, mis ei lähtu ERHS-is sätestatud ülesannetest. ERR-i avalik teenus on ERHS-s määratletud laialt. Kahtluse alla saaks seada vaid selliste teenuste määramist avalike teenustena, mis ei saa teenida ühiskonna demokraatlikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi. ERR on pakkunud pea 30 aastat avalik-õigusliku meediateenust ja nende meediateenuse arendamine interneti keskkonnas on ERR-ile ERHS-ga kehtestatud ülesannete täitmist toetav tegevus. Selline lähenemine, et tegemist on uute meediateenustega, ei ole õige, sest tegemist on olemasolevate meediateenuste arendamisega veebi keskkonnas.</p> <p>Koos ERHS muutmise seaduse eelnõu väljatöötamisega töötame koheselt välja ka avalike teenuste mõju hindamise mudeli. Kaasame ja oleme kaasanud EML-i eelnõu ning selle rakendusakti väljatöötamisse. Plaanime kehtestada detailsemad mõjude hindamise tingimused (sh kellel ja millistel tingimustel on õigus taotleda testi läbiviimist) valdkonna eest vastutava ministri määrusega. Määrusega sätestame tingimused mõjude hindamise taotluse esitajale ning taotluse menetlemiseks, otsuse tegemiseks ning vaidlustamiseks. Rakendusakti kavand esitatakse eelnõuga koos kooskõlastusringile. Plaanime rakendusakti lisana kehtestada mõjude hindamise</p>
--	---	--

	<p>ette nähtud selge kord, mis saab juhul, kui mõjuanalüüsi ei ole läbi viidud või kui see on läbi viidud üksnes poolikult.</p> <p>Väljatöötamiskavatsus peab HÕNTE § 1 lg-st 3 tulenevalt sisaldama muuhulgas õiguslikke valikuid kajastavat kontseptsiooni tervikuna. Seaduseelnõu kontseptsiooni koostamisel tuleb seejuures võimalikult suures ulatuses järgida HÕNTE kolmandas peatükis seaduseelnõu seletuskirja kohta sätestatud nõudeid (HÕNTE § 1 lg 3 teine lause). Neid nõudeid pole VTK puhul täidetud, sest avalike teenuste ja mõjuanalüüsi kontseptsioon on puudulik.</p> <p>Kokkuvõttes on Meedialiidu hinnangul ERHS-i väljatöötamiskavatsusest ilmnev ministeeriumi plaan lihtsalt seadustada kogu ERR-i senine tegevus vastuolus Euroopa Liidu õigusega ja Eesti Vabariigi majandusliku olukorraga.</p>	<p>metoodika, mille väljatöötamisse kaasame ka EML-i.</p> <p>HÕNTE § 1 lõikes 3 nimetatud kontseptsioon tuleb viidatud sätte kohaselt teha <u>pärast VTK kooskõlastamist</u> ja enne seaduseelnõu normide kujundamist. VTK sellist kontseptsiooni sisaldama ei peagi. Viidatud kontseptsioon töötatakse välja ainult juhul, kui kavandatava seaduseelnõu sisul on Eesti õiguskorras põhimõtteline tähendus. VTK-s pakutud lahendused ei vaja VTK kõrvale kontseptsiooni, sest lahenduste sisul ei ole Eesti õiguskorras põhimõttelist tähendust. Pakutud lahendustega ajakohastatakse ning harmoneeritakse ERHS Euroopa Liidu õigusega.</p> <p>Kultuuriministeerium ei nõustu, et kogu ERR-i senine tegevus on vastuolus Euroopa Liidu õigusega. Oleme seisukohal, et ERR-i tegevus on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega, kuid ERHS tuleb ajakohastada. Täpsemalt ei ole märkuse tegija selgitatud, milles vastuolu Eesti Vabariigi majandusliku olukorraga seisneb.</p>
	<p>ERR-i õigust toota tekstisisu tuleb oluliselt piirata</p> <p>Meedialiit rõhutab, et ERR-i piiramatu õigus toota sisu eri meediaplatvormidele (sh veebis) kahjustab erarahastusel tegutsevate meediaorganisatsioonide konkurentsivõimet ja ärimudeleid. Meedialiidu hinnangul ei või anda ERR-ile luba toota internetis tekstisisu, mis ei ole nende tele-või raadioprogrammi peegeldus.</p> <p>ERHS-i väljatöötamiskavatsusest ilmneb, et ministeeriumi soov on uue ERHS-iga näha ERR-i ülesanded ette nn tehnoloogianeutraalselt nii, et ERR-il oleks võimalik eri meediaplatvormidel pakkuda võimalikult laia spektriga informatsioonilist, hariduslikku ja meelelahutuslikku sisu. Sisuliselt on ministeeriumil seega plaan tagantjärele heaks kiita ERR-i poolt riigieelarvelistest vahenditest nn <i>online</i>-ajalehe tootmine ja avaldamine.</p>	<p>Selgitame. Kultuuriministeerium ei nõustu, et ERR ei tohi toota internetis tekstisisu, mis ei ole nende tele- või raadioprogrammi peegeldus. Meediauuringud näitavad selgelt, et internet on tõusnud elanikkonna jaoks meedia, sh uudiste ja muu päevakajalise informatsiooni saamiseks kõige olulisemaks platvormiks. Kuna avalik-õigusliku meedia eesmärgiks on elanikkonna informeerimine, siis on meie hinnangul põhjendatud ringhäälingunõukogu otsused, mille alusel on kolme aastakümne jooksul arendatud ja</p>

	<p>VTK-s tuleks täpsemalt defineerida, mida nn tehnoloogianeutraalsuse all silmas peetakse. Meedialiidu hinnangul peaks tehnoloogianeutraalsus tähendama, et ERR võib oma raadio- ja teleprogrammi levitada ja arhiive kättesaadavaks teha ka veebis või mis tahes uutel või tekkivatel platvormidel. Küll aga ei saa see tähendada seda, et ERR võib väljuda talle seadusega seatud kohustuse (teha raadio ja televisioonisaateid ehk toota audio- ja audiovisuaalset sisu) raamidest ning saab volituse teha ka ajalehte, ajakirja, portaali, uudisteagentuuri jms ning arendada massiivselt oma tegevust näiteks sotsiaalmeedias.</p> <p>Ebamääraselt seatud ülesanded ning ebamäärasus terminoloogias annab praegu võimaluse seadusandja mõttest kaugeneda.</p> <p>Kõikjal Euroopas (ka EMFA hiljutisel arutelul Euroopa Parlamendis) kohtab avalikõiguslike ringhäälinguorganisatsioonide püüt seada riikidele kohustust tagada, et avalikõigusliku meedia rahastamine võimaldaks „arendada meediateenuseid uue vaataja huvides või uue sisu ja meediavormide jaoks“. See tähendaks sisuliselt ka õigust teha veebis portaali või ajalehte. Tasub aga silmas pidada, et avalikult rahastatud meedial on nii võimalus kui ka otsene stiimul mitmekesistada oma veebipakkumisi sel määral, et tekstipõhine sisu, mida nad veebis edastavad, on samaväärne või identne erameedia sisupakkumisega, ja konkureeriks otseselt erameedia pakutava sisuga. See viiks avalikõigusliku meedia tegevusvaldkonna laienemiseni sellisel määral, millel oleks meedia mitmekesisusele hävitav mõju.</p> <p>ERR-i sisuloome, mis ei põhine tema põhiülesannete – televisiooni ja raadioprogrammide tootmine – täitmisel, konkureerib otseselt erameedia sisupakkumistega ning õõnestab erameedia jõupingutusi luua kaasaegseid ja kestlikke ärimudeleid veebis. Selleks, et erameedia saaks avalikõigusliku meedia kõrval oma rolli täita ning selleks, et infosfääriks säiliks pluralism ja mitmekesisus, peab säilima erameedia võimalus tulu teenida. Meediapluralismi silmas pidades tuleks ERR-i rahastamismudeli juures jälgida sedagi, et avalikõiguslik meediaorganisatsioon ei muutuks domineerivaks ja et säiliks mõistlik tasakaal eraõigusliku ja avalikõigusliku meedia vahel.</p>	<p>loodud ERRi poolt veebis meediasisu pakkuvaid teenuseid ning tooteid.</p> <p>Avalik-õigusliku meedia poolt veebis pakutav meediasisu ei saa piirduda ainult raadio- või teleprogrammide peegeldamisega, sest tänases infoühiskonnas luuakse ja edastatakse meediasisu, eriti just uudiseid, esmalt just veebis ja alles seejärel peegeldub osa sellest ka traditsioonilistes meediumites (raadios ja televisioonis). Ühestki õigusaktist ei tulene piirangut, et meediateenuse osutamine peab piirduma ainult varasemate raadio- ja teleprogrammide refereerimisega.</p> <p>Märkustes väljatoodud asjaolud ei oma konkurentsi moonutavat mõju nii nagu seda EL õiguses tuleb mõista. EL kohtupraktika kohaselt tuleb eraõiguslikul kaebajal ebaproportsionaalsuse tõendamiseks (i) tõendada talle tekkinud kahju; (ii) seda, et kahju on tekitanud ringhäälinguorganisatsioon, mitte teised eraõiguslikud turuosalised; (iii) konkurentsimõjud on nii olulised, et need on avaliku teenuse eesmärkidega võrreldes ilmselgelt ebaproportsionaalsed. Konkurentsimeetmed on olulised, kui liikmesriigi ringhäälingu rahastamise tõttu on eraõigusliku turuosalise tegutsemine ringhäälinguturul välistatud või muudetud ülemäära raskeks.</p> <p>Meediauuringu näitavad, et erameedia veebiväljaannete külastajate arv on ERRi portaali omast oluliselt suurem. Seega ei ole tõendatud</p>
--	--	--

	<p>Majanduslik jätkusuutlikkus ja ärimudelite kestlikkus on nii meediavabaduse kui meedia mitmekesisuse oluline osa. Avaliku rahaga finantseeritud avalikõigusliku meedia kõlvatu konkurents selles vallas aga ohustab meedia mitmekesisust ja erameedia pikaajalist jätkusuutlikkust. Ebaaus konkurents ajakirjandusväljal tähendab halvemini finantseeritud eraajakirjandust. Ebaausa konkurentsi tulemuseks on vähem ajakirjandust ja vähem kvaliteetne ajakirjandus. Leiame, et kui praegusel VTKI põhinev seadus vastu võtta, siis see otsus nõrgendaks Eesti ajakirjanduse mitmekesisust ja mõjujõudu pikaks ajaks.</p> <p>Meedialiit juhib tähelepanu, et ERR-i tegutsemine eri meediaplatvormidel ning ERR-i väljumine ERHS-i § 5 lg 1 p-dega 2 ja 3 ettenähtud piiridest on juba tänasel päeval kaasa toonud turumoonutuse. ERR konkureerib ebaausalt, maksumaksja kulul meediatoodete turul, mis peaks alluma vaba ja õiglase konkurentsi reeglitele. Nii avaldab ERR reaalselt oma veebiplatvormidel ka sellist tekstipõhist ajakirjanduslikku sisu, millel puudub igasugune seos ERR-i varasemate tele- ja/või raadioprogrammidega ning mis ongi toodetud levitamiseks üksnes veebiplatvormidel (sh reaalselt eesti-, vene- ja ingliskeelseid uudislööd, arvamusartiklid, jm).</p> <p>Samal ajal on Eesti meediamaaistik veebiplatvormide lõikes juba praegu väga lai. Ainuüksi Meedialiidu liikmed avaldavad reaalselt eesti-, vene- ja ingliskeelseid uudiseid oma uudisportaalides (Delfi.ee, Postimees.ee, Ohtuleht.ee, Aripaev.ee jm), lisaks annavad praegu Eestis välja 2 päevalehte, 5 nädalalehte, 16 maakonnalehte ning 20 ajakirja.</p> <p>Uuringud näitavad, et lugejad tajuvad ERR-i ning erarahastusel tegutsevatele meediaorganisatsioonide uudiskeskondi võrdväärsena. Uuringufirma Turu-Uuringute AS 2024 märtsis korraldatud küsitlusest „Eesti internetikeskkonnad“ ilmnes, et kui ERR ei pakuks veebis tasuta uudissisu, suureneks märkimisväärselt nende inimeste hulk, kes oleksid valmis vormistama mõne uudisportali tasulise tellimuse. (Hinnanguliselt võiks lisanduvate tellijate arv ulatuda 100 000ni, mis rahas väljendatuna tähendaks erameediale ca 10 miljonit EUR (saamata jäävat) tellimustulu aastas).</p>	<p>väide nagu mõjutaks ERRi pakutav originaalne online meediasisu oluliselt erameedia majandustulemusi.</p> <p>Tehnoloogianeutraalsuse all käsitletakse ERRi meediasisu pakkumist võrdsetel tingimustel kolmel tehnoloogilisel platvormil - raadios, televisioonis ja veebis. Trükimeedia, välimeedia, otseposti ja kõikvõimalike muude meediasisu loomise ja edastamise variante seaduse muudatus ette ei näe.</p> <p>Selleks, et välistada võimalikke konkurentsimoontonutusi meediaturul plaanime kehtestada ERHS-i tasandil uute avalike meediateenuste turu mõju hindamise süsteemi. Oleme seda kirjeldanud ka VTK-s.</p> <p>Euroopa meediavabaduse määrus ei maini dubleerimist, vaid rõhutab et avalik-õiguslik meedia peab soodustama konkurentsi – st ta peab ka ise olema konkurentsivõimeline. „Avalik-õiguslik meedia peab kaasa aitama (29) meedia mitmekesisuse edendamisele ja konkurentsi soodustamisele meediasektoris, luues mitmesuguseid huve, vaatenurki ja demograafilisi olusid arvestavat sisu ning pakkudes alternatiivseid vaatepunkte ja programme, võimaldades rikkalikku ja ainulaadset pakkumist. Avalik-õiguslikud meediateenuse osutajad konkureerivad kasutajaskonna ja, sõltuvalt olukorrast, reklaamiresursside pärast eraõiguslike meediaettevõtjate ja digiplatvormidega, sealhulgas teistes</p>
--	--	--

	<p>On ilmne, et kui ERR pakub lugejatele erameediaga võrdväärset uudissisu reaalajas ning tasuta, puudub lugejatel motivatsioon maksta sama sisu eest tasu <i>online</i>-meedia väljaandele. Seetõttu kahjustab ministeeriumi plaan anda ERR-ile piiramatult õigus toota sisu eri meediaplatvormidele (sh veebis) erarahastusel tegutsevate meediaorganisatsioonide konkurentsivõimet ja ärimudelit.</p> <p>Ka Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 11.04.2024 määruse 2024/1083, millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik ja muudetakse direktiivi 2010/13/EL (edaspidi Euroopa meediavabaduse määrus), p-s 29 on rõhutatud, et <i>Riiklikes meediakeskkondades, mida iseloomustab avalik-õiguslike ja eraõiguslike meediateenuse osutajate koosseksisteerimine</i>. Teisisõnu ei toeta ERHS-i väljatöötamiskavatsuses toodud plaani kuidagi ka Euroopa meediavabaduse määrus – vastupidi, ka Euroopa meediavabaduse määruse kohaselt ei ole lubatav luua olukorda, kus avalik-õiguslik ringhäälingu dubleerib erarahastusel tegutsevate meediaväljaannete teenust, mis on ERHS-i väljatöötamiskavatsuse kohaselt aga uue ERHS-i vältimatu tagajärg.</p> <p>ERHS väljatöötamiskavatsuse lk 25-26 kirjutab ministeerium sellest, kuidas liikmesriigid ei saa avaliku ringhäälinguteenuse määratlemisel sõltuda erakapitalil tegutsevate meediateenuste osutajate tegevusest (vt tekst, mille juurde käib joonealune märkus nr 63), ning sellest, kuidas ERR peab pakkuma erinevat sisu erinevate kanalite kaudu, sest tal on ülesanne edendada sotsiaalset sidusust ja võimaldada vähekindlustatud inimestel meediat tarbida. Sellega ei saa nõustuda. Esmalt on sellised väited vähemalt Eesti puhul oletuslikud. Eestis on televisioon ja raadio kättesaadavad tasuta. Eesti Statistikaameti andmetel on vähemalt iga päev televiisorit vaatavate inimeste osakaal üle 90%⁷. Seega ei saa võtta eelduseks, et vajalik info vähekindlustatud inimesteni ei jõua.</p> <p>Ka pole põhjust arvata, et inimene, kes raha puudusel ei saa endale televiisorit lubada, oleks reeglina arvuti või nutitelefoni kasutaja. Moodsaid IT seadmeid kasutavad inimesed ei ole reeglina nii vähekindlustatud, et ei suudaks valikulise uudissisu eest tasuda (päevauudised on ka kõikjal mujal portaalides tasuta kättesaadavad).</p>	<p><i>liikmesriikides asutatud digiplatvormidega. See puudutab nii audiovisuaal- kui ka raadiovaldkonna kommertsringhäälinguorganisatsioone ja kirjastajaid ning kehtib eelkõige praeguses digitaalmeedia keskkonnas, kus kõik meediakanalid laienevad veebisfääri ja osutavad oma teenuseid üha enam piiriülevalt. Kui selline kahetine ja konkurentsivõimeline meediaturg, mis on iseloomulik suurele osale liidust, toimib hästi, tagab see meediateenuste mitmekesise ja kvalitatiivse pakkumise kõigis sektorites.“.</i></p> <p>Näitena toodud Soome rahvusringhäälingu YLE poolt veebiplatvormidel levitatava sisu piirang on kaasa toonud probleeme ning seda on nimetatud ebaõnnestumiseks. Seetõttu moodustati Soomes 2023. aastal töörühm YLE tegevuse analüüsiks ning muudatusettepanekute tegemiseks. Hetkel ei ole veel selge, millised edasisi samme Soome valitsus plaanib, aga töörühma raporti ettepanekutele tuginedes on YLE tugevalt arendamas just digivaldkonna meediateenuseid.</p>
--	--	--

	<p>Kolmandaks, kui riigil on tõesti soov pakkuda teatud tingimustel online sisu tasuta, siis saab selle erameedialt teenusena sisse osta. See tuleb riigile ilmselt odavam, sest erameedia on valdavalt ERR-ist efektiivsem.</p> <p>Seega on Meedialiit veendumusel, et kuigi ERR-i ülesanded on võimalik ERHS-is sätestada nõ tehnoloogianeutraalsena, siis tuleb seada selged piirid sellele, milliste meediateenuste tootmist võib ERR eelarverahast katta (sh nii uudisportaalides, voogedastusplatvormidel, mobiilirakendustes kui ka sotsiaalmeediakanalites). Seejuures peab arvestama mitte üksnes tootmise otsekuludega, aga ka vastava proportsiooniga ERR üldkuludest.</p> <p>Lisaks sellele, et piiramatu õigus toota sisu eri meediaplatvormidele (sh veebis) tingib olulise konkurentsimoontonutuse ega ole Euroopa Liidu õiguse kohaselt lubatav, muudab umbmäärane ERR- i ülesannete defineerimine sisuliselt võimatuks ka efektiivse ja reaalse järelevalve teostamise nii ERR-i ülesannete täitmise kui ka eelarveliste vahendite kasutamise üle. Sellele on VTK tutvustamisel ministeeriumi tähelepanu juhtinud muuhulgas Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.</p> <p>Uute meediateenuste osutamine saab hõlmata üksnes varasemate raadio- ja teleprogrammide refereerimist</p> <p>Avalik-õiguslikule ringhäälinguorganisatsioon võib osutada uusi meediatooteid ja -teenuseid (sh sisuloomet veebiplatvormide jaoks) üksnes varasemalt avaldatud audio või audiovisuaalse uudissisu uuesti levitamisega või kui tegemist on üksnes varasema uudisloo kokkuvõtte ja refereeringuga (nn kõrvalprodukt).</p> <p>Seejuures väärrib rõhutamist, et just sel viisil on piiritletud ka ERHS-i väljatöötamiskavatsuses võrdlusriigiks võetud Soome avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni YLE ülesanded. Nii on ERHS-i väljatöötamiskavatsuses osaliselt õigesti välja toodud, et YLE võib <i>veebis pakkuda tekstivormingus järgmist sisu: 1) tekstilised lühiuudised [...]; 2) lühitekstilise uudissisu, mis on seotud kiirete ja kiiresti arenevate uudissündmustega [...]</i> (allakirjutanu rõhutusega). ERHS-i väljatöötamiskavatsuses on YLE seadust refereeritud valikuliselt ja jäetud tähelepanuta fakt, et YLE poolt veebiplatvormidel levitav sisu peab vältimatult olema kitsalt seotud üksnes varasemalt avaldatud raadio- ja teleprogrammiga (soome k <i>palvelun televisio- ja radio-ohjelmat siihen</i></p>	
--	---	--

	<p><i>liittyvine oheis- ja lisäpalveluiden</i>). Samuti on varasemalt avaldatud audio või audiovisuaalse uudissisu levitamine piiratud YLE ülesannetes ka mahuliselt, seejuures veebiplatvormidel on YLE-l lubatud edastada üksnes raadio- ja teleprogrammide lühikokkuvõtted (erandina on ette nähtud kitsalt üksnes vähemuskeelerühmade ning kultuuri- ja haridusliku eesmärgiga loodav sisu). Ka lühikokkuvõtted saavad olla üksnes sellised, millega on seotud varasema tele- või raadioprogrammi pilt või heliklipp.</p> <p>Meedialiit on veendunud, et ka ERR-i poolt osutatava avaliku meediateenuse defineerimine tehnoloogianeutraalsena peab olema limiteeritud ning uute meediateenuste osutamine võib hõlmata üksnes varasemate raadio- ja teleprogrammide refereerimist.</p>	
	<p>Soovitame nõukogu koosseisu, valimise, töökorra ja otsuste langetamise mehhanismi juures rakendada hea ühingujuhtimise tava põhimõtteid. Samuti tuleks täpsustada ja konkretiseerida ka nõukogu ülesandeid, õigusi ja vastutust, et otsuseid langetatakse läbipaistvalt, kaalutletult ning demokraatliku ühiskonna ja vaba ajakirjanduse toimimisprintsiipe ja eesmarke silmas pidades.</p>	<p>Selgitame. Hea ühingujuhtimise tava on mõeldud järgimiseks eelkõige börsiettevõtetele. ERR-i nõukogu peab enda juhtimise korraldamise aluseks võtma ERHS-i, mis sätestab mh ERR-i juhtimise alused.</p> <p>Nõustume, et ka ERR-i juhtimisotsused peavad olema tehtud läbipaistvalt, kaalutletult ning demokraatliku ühiskonna ja vaba ajakirjanduse toimimisprintsiipe ja eesmarke silmas pidades.</p>
	<p>ERR-I NÕUKOGU EI OLE SÕLTUMATU MEEDIAREGULAATORI ÜLESANNETE TÄITMISEKS SOBIV</p> <p>Meedialiit tunnustab ministeeriumi kavatsust luua sõltumatu meediaregulaator, kelle ülesanne oleks viia läbi ERR-i ülesannete laiendamisele igakordselt eelnev ja ringhäälinguteatise p-des 84 – 90 nõutav mõjuanalüüs (küll alles pärast kavandatavat tegeliku olukorra seadustamist lisanduvate ülesannete suhtes), tuvastamaks, kas uued olulised audiovisuaalteenused, [...] teenivad ühiskonna demokraatlikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi, arvestades samal ajal nende võimalikku mõju kaupleistingimustele ja konkurentsile. Samas nähtub ERHS-i väljatöötamiskavatsusest, et ministeerium soovib vastava ülesande usaldada kas TTJA või ERR-i nõukogule.</p>	<p>Selgitame. Uute avalike meediateenuste mõju hindamise ülesande andmine ERR-i nõukogule ei ole meie hinnangul hea lahendus. Muuhulgas ka seetõttu, et avalike teenuste mõju hindamise tulemusena tehtud otsus peaks alluma kohtulikule kontrollile ning puudutatud isikutel peaks olema võimalik oma õiguste kaitse tagada muu hulgas kohtumenetluse käigus. Ka seetõttu on problemaatiline anda otsuse tegemine ERR nõukogule. Ka ERR-il peab olema võimalus oma õiguste kaitse kohtumenetluse käigus tagada.</p>

	<p>Ringhäälinguteatise p 89 kohaselt peab uute meediateenuste mõjuanalüüs olema objektiivne ja sõltumatu muuhulgas ka avalik-õiguslikust ringhäälinguorganisatsioonist endast. Nii on ringhäälinguteatise p-s 89 selgelt välja toodud, et selline hindamine oleks objektiivne vaid juhul, kui selle viib läbi asutus, mis on täielikult sõltumatu avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni juhtimisest.</p> <p>Uute avalike meediateenuste mõju hindamise usaldamine ERR-i nõukogule ei täida ringhäälinguteatisega nõutud eesmärki. ERR-i nõukogu on ERR-i kõrgeim juhtimisorgan (ERHS § 13 esimene lause). Seega ei ole ERR-i nõukogu ERR-ist sõltumatu ega saa täita meediarregulaatorina rolli viia sõltumatult ja objektiivselt läbi uute avalike meediateenuste mõju hindamine.</p> <p>Veelgi enam, ERR-i nõukogu moodustavad valdavas osas juba hetkel kehtiva ERHS § 14 lg 1 p 1 kohaselt Riigikogu fraktsioonide esindajad. Kuigi Meedialiit tervitab ERR-i väljatöötamiskavatsusest nähtuvat plaani vähendada Riigikogu fraktsioonide esindajate osakaalu ERR-i nõukogus asjatundjate osakaalu tõstmisega, siis ei ole see piisav, et tagada täielikult erapooletu mõjuanalüüsi läbiviimine ERR-i nõukogu poolt. Tuleb arvestada, et kui ERR-i nõukogusse kuulub ka uue ERHS-i kohaselt ligi pooles ulatuses just Riigikogu fraktsioonide esindajaid, siis omavad nad ERR-i nõukogus ikkagi piisavalt mõju, et välistada ERR-i suhtes ebasoosivate otsuste tegemine. Seda eriti olukorras, kus poliitikute jaoks oleks ERR-i tegevuse ja/või rahastuse kritiseerimine ebapopulaarne ning võiks vähendada avalikkuse toetust. Lisaks jätkuvalt ei ole selge, kuidas eristatakse poliitiku roll eksperdi rollist.</p> <p>ERR-i nõukogu ERR-ile ebasoodsaid ning seega avalikkusele ebapopulaarseid otsuseid kindlasti teha ei söandaks. Samal ajal on Meedialiidule äärmiselt oluline, et uute avalike meediateenuste mõju hindamine oleks tõepoolest sisuline ja välistaks turumoonutuse.</p>	
	<p>MONITOORIMINE, RAHASTAMINE JA JÄRELEVALVE VAJAVAD PÕHJALIKUMAT LÄBITÖÖTAMIST</p> <p>ERRi eesmärkide ja ülesannete täpsustamisega seondub ka see, kuidas nende eesmärkide ja ülesannete täitmist süsteemselt monitoorida ja analüüsida ning kuidas selle analüüsi tulemusena võimestada otsustusprotsessis ERR-i juhatust ja nõukogu, aga ka loodavat</p>	<p>Selgitame. Ülesannete täitmist saab monitoorida ja analüüsida mõjude analüüsi alusel. ERHS § 12 lõige 1 sätestab, et koos arengukava projektiga esitatakse ERR-i nõukogule mõjude analüüs, milles antakse põhjendatud hinnang arengukavas esitatud arengukavatsuste täitmisele ja ERR-i</p>

	<p>regulaatororganisatsiooni, parlamenti (kitsamalt parlamendi kultuurikomisjoni) ning võimaldada ka ühiskonnal paremini avalikõigusliku ringhäälinguorganisatsiooniga suhestuda. Sellise tagasiside süsteemi loomist ning ringhäälinguorganisatsiooni aruandekohustust ühiskonna ees arutasid ja toetasid ka VTK ettevõttevalmistuse töögrupis osalenud eksperdid, teiste seas ka Meedialiidu esindajad. Leidsime, et pidev ja regulaarne tagasiside aitaks täpsustada ringhäälinguorganisatsiooni ülesandeid ja püstitada uusi, aitaks suurendada ERR-i usaldusväärsust ja läbipaistvust, suurendaks organisatsiooni sidet ühiskonnaga ning ergutaks ka täpsema ja asjakohasema meediapoliitika kujundamist.</p> <p>ERHS-i väljatöötamiskavatsusest ilmneb, et ministeerium kaalub ERR-i rahastusmudeli muutmist selliselt, et riigieelarves nähakse ERR-ile ette kulud summas, mille suurus vastab teatud protsendile üle-eelneval kalendriaastal riigieelarvesse laekunud aktsiisimaksudest ja residendist füüsiliselt isikult laekunud tulumaksust või sisemajanduse koguproduktist. See tähendab, et ministeeriumi soov on viia ERR-i rahastusmudel nõ vajaduspõhiselt mudelilt üle fikseeritud rahastusmudelile.</p> <p>Meedialiidu hinnangul on ERR-i rahastamise depolitiseerimine avalikõigusliku meedia sõltumatuse seisukohast õige ja oluline. Samas sõltumata avalik-õigusliku ringhäälingu rahastusmudelist on vältimatult vajalik tagada, et rahastamine toimub üksnes sellises ulatuses, mis on vajalik ringhäälinguorganisatsioonile usaldatud avalike ülesannete täitmiseks. Nii rõhutatakse ka ringhäälinguteatise p-s 71, et <i>riikliku hüvitamise summa [ei tohi] üldiselt ületada avaliku teenuse ülesande täitmisega seotud puhaskulusid</i>. Kui ERR-i poolt avalike ülesannete täitmise rahastamine ei sõltu mitte ERR-i konkreetsest eelarvest, finants- ja/või arenguplaanist, kus on avalike ülesannete sisu ja maht kindlaks määratud, siis tuleb ministeeriumil eraldi lahendada küsimus sellest, kuidas vältida ERR-i kulude ülemäärast hüvitamist.</p> <p>Kuigi ERHS-i väljatöötamiskavatsuses on üldsõnaliselt ülemäärase hüvitamise riski maandamise eesmärk kajastatud, siis seda, milles see täpsemalt seisneb, ERHS-i väljatöötamiskavatsusest ei nähtu. Samas on just etteulatuvalt fikseeritud rahastusmudeli puhul ülemäärase hüvitamise</p>	<p>tegutsemise vastavusele käesoleva seadusega. Seega näeb kehtiv seadus ette, et ERR arengukavas esitatud arengukavatsusi ning tema tegevust ülesannete täitmisel hindab nõukogu mõju analüüsi alusel. Kuna ERR-i tegevus on avalik ning ka arengukava ja muud dokumendid (sh mõju analüüs) peavad olema avalikud ehk alluma nõ avalikkuse kontrollile, aitab sellise mõjude analüüsi tegemine ka ühiskonnal avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooniga paremini suhestuda. Seesama avalik dokument peab andma avalikkusele ülevaate ERR-i panusest ühiskonda. Sellist mõjude analüüsi praktikas täna järjepidevalt ei ole tehtud ja nii see tulevikus olla ei tohiks. Kui ERHS näeb ette süsteemse monitoorimise kohustuse, tuleb seda järgida. Seega on ERHS-i tasandil juba täna kehtestatud mehhanism, mille raames saaks kontrollida, kas ERR on täitnud avaliku teenuse osutamisest tulenevaid kohustusi või mitte.</p> <p>Nõustume, et sõltumata avalik-õigusliku ringhäälingu rahastusmudelist on vältimatult vajalik tagada, et rahastamine toimub üksnes sellises ulatuses, mis on vajalik ringhäälinguorganisatsioonile usaldatud avalike ülesannete täitmiseks.</p> <p>Analüüsisime ja jõudsime seisukohale, et kehtiv regulatsioon, mis puudutab sihtotstarbelisi projektitoetuseid, muutmist ei vaja. Plaanis ei ole keelata ERR-ile osalemist riigihangete seaduse alusel hangetes või avalikes taotlusvoorudes kui need hõlmavad avalik-õigusliku ringhäälingu tegevust. Sellise piirangu seadmine ei ole meie</p>
--	--	---

	<p>vältimine ääretult oluline, sest maksudest või sisemajanduse koguproduktist sõltuva rahastusmudeli korral on märgatavalt keerulisem hinnata tehtud kulude vajalikkust ja mõistlikkust. Seetõttu ei ole ilma ülemäärase hüvitamise riski maandamise viisi täpse kirjelduseta võimalik ei Meedialiidul ega ka teistel huvigruppidel veenduda ERR-i uue rahastusmudeli sobivuses.</p> <p>Oleme juba varem rõhutanud vajadust arvestada ERR-i rahastamise puhul ka meediasüsteemi kui tervikuga, vajadust säilitada tasakaalu era- ja avalikõigusliku meedia vahel. Teeme ettepaneku lisada ERR-i rahastamise mudelile rahastuse iga-aastase juurdekasvu nn „lae“ ja „põranda“. Leiame, et oleks otstarbekas kehtestada piirang ERR-i eelarve iga-aastasele kasvule (näiteks, et eelarve ei tohiks kasvada aastas rohkem kui konkreetne piirmäär või protsent, et vältida näiteks suurtest aktsiisitoetustest või tulumaksumäära muutmisest tingitud arenguhüppeid). Samamoodi ei tohiks ERR-i eelarve iga-aastaselt väheneda rohkem kui mingi piirmäär või protsent, et oleks tagatud ERR-i tegevuste kestlikkus ja jätkuvus ning ühiskonna ees võetud ülesannete-kohustuste täitmine.</p> <p>ERHS-iga tuleb välistada sihtotstarbeliste projektitoetuste kaudu ERR-i täiendav rahastamine. Hetkel kehtiv ERHS § 7 lg 5 p 8 nimetab ERR-i tuluallikana muuhulgas sihtotstarbelisi projektitoetusi. ERHS-i väljatöötamiskavatsuses on seejuures õigesti täheldatud, et <i>ERHS-is ei ole täpsustatud, mida käsitleda sihtotstarbelise toetusena, ega määratletud, milliseid ERR-i ülesandeid rahastatakse § 7 lõike 5 punkti 1 alusel ehk iga-aastase eraldisena riigieelarvest ja milliseid muudest laekumistest, sealhulgas sihtotstarbelistest projektitoetusest</i>. Meedialiit juhib tähelepanu, et sihtotstarbeliste projektitoetuste osakaal ERR-i iga-aastasest eelarvest on ajas märkimisväärselt kasvanud.</p> <p>Meedialiidu hinnangul ei ole erameedial üldjuhul võimalik sellele rahale kandideerida just seetõttu, et ERR on saavutanud või saavutamas turul dominantset positsiooni ning sihttoetuse andjad seavad sellise positsiooni ka toetuse saamise tingimuseks. Leiame, et kuna ERR-i rahastatakse riigieelarvest vastavalt talle seadusega püstitatud ülesannetele ja eesmärkidele, ei tohiks tal olla õigust kandideerida sihtotstarbeliste projektitoetuste rahale. Nõnda paraneksid erameedia võimalused</p>	<p>hinnangul põhjendatud. RHS § 3 punkti 3 kohaselt peab hankija tagama konkurentsi efektiivse ärakasutamise riigihankel, kusjuures avalikõigusliku juriidilise isiku või avalikke vahendeid kasutava eraõigusliku isiku osalemine riigihankes ei tohi moonutada konkurentsi tema poolt avalike vahendite kasutamise tõttu.</p>
--	---	---

	<p>mitmekesistada oma programmi ühiskondlikult kaalukate saadetega, teistpidi kasvaks ka erameedia juurdepääs lisaressursile. Erameedia on selles küsimuses valmis sisuliseks koostööks avalikõigusliku meediaga – näiteks oleme valmis sihtfinantseeringu abil toodetud programmi andma pärast esmaeetrit ERR-ile kasutamiseks ja arhiveerimiseks.</p> <p>Eelnevast hoolimata nähtub ERHS-i väljatöötamiskavatsusest, et ministeeriumil on plaan jätkata ERR-i rahastamist muuhulgas sihtotstarbeliste projektitoetuste arvelt. Seetõttu ei täida ERHS-i väljatöötamiskavatsus (ja uus ERHS) enda eesmärki suurendada ERR-i rahastamise põhimõtete ja eelarve läbipaistvust. Lisaks võivad sihtfinantseeritud sisuprojektid seada kahtluse alla ka ERR-i sõltumatuse sisuvalikute ja ajakirjandusliku käsitluse osas.</p> <p>Isegi, kui sihtotstarbelised projektitoetused on ka uue ERHS-i kohaselt jätkuvalt ERR-i tuluallikatena lubatav, siis peab olema ERR-ile ette nähtud ERHS-i väljatöötamiskavatsusega võrreldes märkimisväärselt suurem aruandekohustus.</p> <p>Meedialiit tuletab VTK koostajatele meelde, et avalike ülesannete täitmise (kvaliteedi) kontrollimiseks tuleb ette näha kohased järelevalvemeetmed.</p> <p>Esimese Astme Kohus kohtuasjas <i>SIC vs. komisjon</i> tehtud 26.06.2008 otsuse p-des 206 – 215 kinnitanud, et avalik-õigusliku meediateenuse osutaja tegevuse kontrollimiseks peavad olema ette nähtud kontrollmehhanismid ning samuti peab olema tagatud, et neid kontrollmehhanisme ka tegelikkuses rakendatakse. Seejuures on Esimese Astme Kohus samas otsuses ka kinnitanud, et avalik-õigusliku ringhäälingule saab riigi poolt eraldatud vahendeid käsitleda ELi toimimise lepingu riigiabisätetega kooskõlas olevana vaid niivõrd, kui võrd ettevõtja on täitnud talle avaliku teenuse osutamiseks antud ülesande puhul ettenähtud kvaliteedinõuded. Ka ringhäälinguteatisest tuleneb, et juhul kui avaliku teenuse osutamisega seotud kohustuste täitmise kontrollimehhanismid puuduvad või ei toimi, puudub võimalus tagada, et avaliku teenuse osutamisega seotud kohustused on ka tegelikult täidetud ning riigieelarvelised vahendid on kasutatud eesmärgipäraselt.</p> <p>Seetõttu peab eksisteerima mehhanism, mille raames kontrollitakse, kas ERR on täitnud avaliku teenuse osutamisest tulenevaid kohustusi või mitte. Riigikontroll on läbi viinud ainult ühe põhjaliku auditi ERR-i tegevusest,</p>	
--	--	--

	tähendanud mitmeid vajakajäämisi, kuid mingeid tagajärgi pole kaasnenud. Samal ajal ei ole isegi Riigikontroll analüüsinud avalike ülesannete täitmise efektiivsust ega tulemuslikkust. Kvaliteedi kontroll on lahti mõtestamata ja puudub. Seega kokkuvõttes kehtiva ERHS-i kohaselt ERR-i tegevuse ja raha kasutamise üle tõhus ja stabiilne kontrollimehhanism puudub.	
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit	<p>Esiteks soovime juhtida Kultuuriministeeriumi tähelepanu probleemile, mida VTK-s ei kajastunud, kuid mis on siiski väga otseselt seotud VTK-s käsitletud teemadega. Nimelt elektroonilise side seaduse (ESS) §-i 90, mis sätestab kaabelleviteenuse osutamise ehk televisiooniprogrammide taasedastamise erinõude, rakendamine praktikas.</p> <p>ITL on korduvalt ja läbi aastate juhtinud erinevate riigiasutuse tähelepanu taasedastamise erinõude (nn <i>must-carry</i>) paragrahvi üle vaatamise vajadusele. Viimati esitasime sellekohase ettepaneku 09.12.2022 vastates Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) poolt korraldatud avalikule konsultatsioonile teleprogrammide taasedastamise kohustuse ülevaatamiseks. Pea aasta hiljem (17.11.2023) avaldas MKM konsultatsiooni tulemused ja tegi järgmised ettepanekud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ESS § 90 lg 1 punktis 1 täpsustada sideettevõtjate ringi, kellele kohaldub taasedastamise kohustus; 2) piiritleda taasedastatavate teleprogrammide hulka ainult avalik-õigusliku meediateenuse osutaja teleprogrammidega; 3) mitte muuta kohustuse täitmisega seonduva tasu regulatsiooni. MKM-i arvates piisab siinkohal olemasoleva regulatsiooni paremast rakendamisest. <p>ITL ei nõustu MKM-iga kolmanda punkti osas, kuna näeme endiselt, et ESS § 90 täitmine praktikas on probleemne ja seda eriti tasude maksmisega seonduvalt. Olukorras, kus suure avaliku huviga teleprogrammide taasedastamise tasu tuleb kokku leppida lepingus ja üks lepingupool on seejuures olukorras, kus tal on kohustus programmi taasedastada, kuid ei ole võimalik pidada võrdseid läbirääkimisi ning jõuda mõistlikele kokkulepetele. Selle asemel on ühel lepingupoolel ilmselge regulatsioonist tulenev jõupositsioon.</p> <p>Märgime, et tänaseks ei ole algatatud ka punktides 1-2 nimetatud muudatusi.</p> <p>ITL teeb Kultuuriministeeriumile ettepaneku VTK-s käsitletud küsimuste lahendamiseks koos algatada ka ESS § 90 muutmise, kuna Eesti</p>	<p>Teadmiseks võetud. Kultuuriministeeriumil on VTK kohaselt plaanis muuta ERHS-i. Elektroonilise side seadust VTK-s käsitletud muudatuste raames teha ei plaanita, sest oleme seisukohal, et mitmed märkuses toodud teemad (näiteks tasude avalikustamine), vajavad laiemat arutelu ja mitte selle seaduse muutmise raames.</p>

	<p>Rahvusringhäälingu (ERR) teleprogrammide taasedastamise kohustus ning selle kohustuse täitmise eest sideettevõtjate poolt ERR-ile makstavad tasud on otseselt seotud VTK-s käsitletud küsimustega. Nimetatud kohustust tuleb arvesse võtta ERR-i ülesannetest ja rahastusmudelitest tervikpildi saamiseks.</p> <p>Kordame siinkohal üle ka ITL-i peamised seisukohad ja ettepanekud ESS § 90 osas:</p> <p>ITL-i hinnangul on ebaselge, kuidas riik seadusandlikus vaates tagab ERHS-is sätestatud ERR-i eesmärgi täitmise, milleks on kaasa aidata põhiseadusega sätestatud Eesti riigi ülesannete täitmisele (ERHS § 4). Seadusandja on sätestanud läbi ERHS-i ERR-ile kohustuse tagada elektroonilise side võrkude kaudu Rahvusringhäälingu programmide ja arhiivi kättesaadavuse (ERHS § 5 lg 1 p 2). On selge, et Rahvusringhäälingu eesmärk on mitte üksnes keele ja kultuuri areng ning audiovisuaalne jäädvustus, vaid ka julgeolekuvõtmes on riigile oluline tagada oma sõnumite jõudmine üldsuseni, seda eriti kriiside ajal.</p> <p>Samas ei ole ESS §-is 90 sätestatud taasedastuse erinõue tehnoloogianeutraalne, pannes sõnumite jõudmise kodanikeni sõltuvusse kasutatavast tehnoloogiast (veelgi enam – tänapäeval vähekasutatavast kaabellevi tehnoloogiast). Lisaks on vajalik mõista, et kõnealuse kohustuse täitmisel on eraettevõtete (sideettevõtted) sidevõrk riigi funktsioonide täitmiseks täiendavalt koormatud, mistõttu peab olema seaduse tasemel ka selgelt sätestatud avalik-õigusliku isiku keeld nõuda oma toimimise rahastamiseks täiendavaid tasusid lisaks riigieelarvele ja autoritasudele, mida ettevõtted tasuvad läbi Eesti Autorite Ühingu.</p> <p>Praegusel juhul on taasedastajatele pandud ebaõiglane topeltkohustus: taasedastada oma kuludega programmi ning maksta selle kohustuse täitmise eest tasu (ESS § 90 lg 1 p 1). ITL on seisukohal, et kõnealune regulatsioon vajab põhimõttelist uuendamist, mille eesmärgiks on jõuda õigusselge lahenduseni. Riigi julgeoleku tagamise eesmärgil peab ERR olema riigieelarvest rahastatud piisaval määral, et vajalik informatsioon oleks elanikkonnale kättesaadav.</p>	
--	--	--

	<p>ITL-i ettepanek on muuta ESS § 90 ja asendada see järgmise sõnastusega:</p> <p><i>„§ 90. Televisiooniprogrammide taasedastamise erinõue</i></p> <p><i>(1) Sideettevõtja, kes taasedastab teleprogramme, peab tagama järgmiste programmide pideva taasedastamise oma lõppkasutajatele:</i></p> <p><i>1) Eesti avalik-õigusliku meediateenuse osutaja teleprogrammid;</i></p> <p><i>2) vaba juurdepääsuga televisiooniteenuse osutaja edastatavad ja tehnilistele nõuetele vastava signaalitugevuse juures vastuvõetavad teleprogrammid, mille edastamise eest televisiooniteenuse osutaja tasu ei nõua.</i></p> <p><i>(2) Eesti avalik-õigusliku meediateenuse osutajal ei ole õigust nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teleprogrammide taasedastamise eest sideettevõtjalt tasu. Teleprogramme taasedastaval sideettevõtjal ei ole õigust nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teleprogrammide taasedastamise eest Eesti avalik-õigusliku meediateenuse osutajalt tasu.</i></p> <p><i>(3) Vaba juurdepääsuga televisiooniteenuse osutajal on õigus nõuda teleprogramme taasedastavalt sideettevõtjalt mõistlikku tasu teleprogrammide taasedastamise eest. Tasu nõudmisel käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud taasedastamise kohustus ei kehti.</i></p> <p><i>(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud erinõude täitmisel tuleb järgida tehnoloogianeutraalsuse printsiipi. Lõikes 1 sätestatud teenuse osutaja ei tohi seada sideettevõtjale piiranguid, mil moel sideettevõtja teeb teleprogramme kättesaadavaks oma lõppkasutajatele, välja arvatud kolmandatest osapooltest tulenevad erinõuded.</i></p> <p><i>(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud programmid edastatakse ühtse kogumina teleprogramme taasedastava sideettevõtja ja lõppkasutaja vahel sõlmitud liitumislepingu alusel.</i></p> <p><i>(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud programmide taasedastamine toimub sideettevõtja ja lõppkasutaja omavahelisel kokkuleppel.</i></p> <p><i>(7) Sideettevõtja peab lõppkasutajale tagama käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud programmide eetrisoleku ajalise mahu täies ulatuses, välja arvatud kolmandatest osapooltest tulenevad erinõuded.</i></p> <p><i>(8) Nõuded käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud taasedastamisele kehtestab valdkonna eest vastutav minister.“</i></p>	
--	---	--

	<p>Teiseks toetame ITL-i poolt VTK-s sedastatud eesmärki: „<i>kehtestada ERHS-is ERR-i rahastamise mudel, mis tagab läbipaistvuse, usaldusvärsuse ja sõltumatuse ning võimaldab ERR-il täita ERHS-iga pandud ülesandeid.</i>“ Kuigi me oleme seisukohal, et ei ole põhjendatud ERR poolt taasedastamise eest tasu nõudmine, siis kuniks vastavasisulist muudatust ei ole tehtud, rõhutame, et läbipaistva rahastusmudeli väljatöötamise käigus tuleb tagada ka ERR-i enda kehtestatud tasude läbipaistvus.</p> <p>Seega, kui eesmärk on tagada ERR-i läbipaistev rahastusmudel, siis peab see hõlmama ka kogu ettevõtjate poolt ERR-ile makstavat tasuspektrit. See omakorda tagab nende erasektori poolsete tasumaksjate võrdse kohtlemise ja õiglase konkurentsikeskkonna. ERR ei tohi hoida ettevõtjaid infosulus ega manipuleerida ettevõtjatega neilt (kohustuslikult) nõutavate tasudega. Mistahes ERR-i poolt küsitavad tasud peavad olema kontrollitavad, ühetaoliselt rakendatavad ja avalikud, s.t olema sellistena ERR-i juhtorganite poolt kinnitatud ja avalikustatud ERR-i kodulehel avaldatud hinnakirjas.</p> <p>Kolmandaks teeme ettepaneku VTK raames analüüsida, kas ERR-i rahastamismudelit oleks võimalik muuta jätkusuutlikumaks, kui ERR ei kulutaks eelarveraha, et konkureerida erasektoriga valdkondades, mis ei seonu tema põhiülesannetega, näiteks välismaise meelelahutussisu ostmisel, vaid keskenduks selle asemel rohkem oma ühiskondlikule rollile ja ERHS-is sätestatud eesmärkide saavutamisele.</p> <p>Loodame, et leiame võimaluse neid kolme ITL-i ettepanekut arvestada ja algate koos ERHS muutmise ja ESS-i muutmise, et tagada õigusselgus ja lõpetada ebaõiglane olukord ühepoolsete ja läbipaistmatute tasude määramisel seadusest tuleneva kohustuse täitmiseks.</p> <p>Palume kaasata ITL VTK alusel koostava eelnõu menetlusse.</p>	
--	---	--